

Kiállítás: 21-es és 22-es hengerek, Ewart-lánccok, gall-lánccok különböző méretekben és nagy mennyiségben olcsón kaphatók, amíg a készlet tart: Kemény Manó, Budapest (V., Akadémia utca 21.) 2006/6

Figyelem! Gépvásárlók! Akár nyugodtan akar aludni, traktort, szivó-gáz-, benzín- és nyersolajmotort — 2 lőerőtől kezdve — Diamanthoz jöjjen, mert egyévi jótállást vállal és részfelvezetésre is ad. Budapest (Váci-út 86.) 2092

„Rébe” tányéros modern kivitelű detasörök raktárról kaphatók: Rácz Armin és Társa, Budapest (VI., O utca 7.) 2009

Villanymotorok, dinamó-landó raktára, javítóműhely, Elektroiipar, Budapest, (VI., Csongery utca 71.) 123-882. 2002

Eladó malomgépek: Hengerek 21-es, 22-es, 2/7-es és 400/220-as hengerekkel. Ötrétű egyszekrényes sikszita, kombinált koptatógép háromszéppel, három méter hosszú, három-négy méter hosszú hengerek és szállítócsigák, szimpla és dupla felvonók. Tarján és Társa, Budapest, V. Szent István-körút 13. 5249

Tányérfelbontók új és használt állapotban kaphatók. Kann és Heller Rt., Budapest, V. Vilmos császár út 62. 2005/c

Automatikus gabonamérlegek 10, 100, 200 kg egyszeri kiöntésre kaphatók: Kemény Manó, Budapest, (V., Akadémia u. 21.) 2006/10

Hengerszék fogaskerekek, tartáskengerek, Ewart-lánccok, filtervasszék, kovárszék, közlómalkatrézék és az összes malomberendezési cikkek jutányos áron beszerezhetők: Geiger Benő, Budapest, XIII., Gömb u. 36. Tel.: 291-438. 2037

Malomüzemek részére raktárról szállítjuk az összes malomszükségleti cikkeit, most van az ideje a beszerzésnek. László és Fia, Budapest (V., Alkotmány utca 25.) 2149/1

Barnaszéngenerátorok szabdalmaszati salaklevágó- és buktatórésztel, üzemzavar kizárva. Kétránnykiválókat, minden öntvényt külön is adok generátorokhoz. Készíték hengerfűrészeket, dugattyúkat, karikákat, gőzhengert helyszínen fűrészek. Mindennemű malomgép-vasalkatrézket készítek: Bartók György gépüzem, Budapest (XIII., Szegegy-út 48.) 2012

Gazdasági gyártmányú, 5- és 8-részes iker-sikszita azonnali szállításra kapható: Rácz Armin és Társa, Budapest (VI., O utca 7.) 2142/1

Elektromotorok dinamók nagy választékban, tekeréselés, szerelés, cseréltetés: Rymorz, Budapest (Váci út 50.) 2036

Szárító oszlopok Kemény Manónál, Budapest (V., Akadémia-utca 21.) 2007/e

Besser 3. számú Rentabel kütünő állapotban kapható: Rácz Armin és Társánál, Budapest, VI., O utca 7. 2010

Wörner „Nova” Reform azonnali szállításra kapható: Rácz Armin és Társa, Budapest (VI., O utca 7.) 2142

Függőleges kövő darálókat használt állapotban kaphatók: Kann és Heller Rt., Budapest (V., Vilmos császár-út 62.) 2004/1

Boszniai Boróvi faanyag malomleszerelésből, amíg a készlet tart kapható: Kemény Manó, Budapest (V., Akadémia-utca 21.) 2007/c

Malom vízi kerek, két-hengeres, gyönyörű vidéken, kiadó, Hertelendy, Lesencelomaj, Zala megye. 5383

Eladó 25 HP stabil szivógázmotor fa- és szén-generátorral. Schumann István, Mágocs. 760

Plombázófogók acél-, ólom- és szövetplombához Szövetjelzőgépek. Acél-, szilíc- és szövetplombák Kalauzok. Hor-dólemezek. Konzervbontók. Takarékperselyek.

Özv. Ujagh Arpádé Budapest, II, Blimbó út 17. Telefon: 1-544-26

Egy vizimalom bérbeadó, azonnal átvehető. Frikk Ferenc, Mende, malom, Pest megye. 896

Megvételre keresek 25/60-as dupla hengereket. Bérlelnék, esetleg megvennék jóforgalmú vámmalmot. Részletes ajánlatot „Kütünő” jellegre Patak hirdetőirodába, Vilmos császár út 29. 874

Ha még nincs malmában László Medicago egytelmes örlő- és zúzógépe, állítsa be mielőbb. Számos referenciával. László és Fia, Budapest (V., Alkotmány utca 25.) 2149

Darálóköveket és hám-zógépeket legjobb kivitelben szállít: Varga Ottó Lajos csiszolóáruháza, Budapest (VI., Föveny-utca 89.) Tel.: 291-493 2003

Veszek fagymunkálógépeket és asztalösszer-számokat: Horetzky Károly, Ujpest (Mussolini-utca 31.) Telefon: 294-525. 470

22/65 Ganz dupla sima vasszekrényes hengerek kaphatók: Rácz Armin és Társa, Budapest (VI., O utca 7.) 2142/2

Eladó Máv. 25-ös és Máv. 20-as szivógázmotorok minden elfogadható áron. Személyesen tárgyalok. Lepárh, Székesfehérvár, Kálló-malom. 5361

29/600 29/800, 3/8 hengerek szállításra kaphatók. Rácz Armin és Társa, Budapest (VI., O utca 7.) 2142/3

Malomjárat 30 collos sárospataki kövekkel, állvánnyal olcsón kapható. Kann és Heller Rt., Budapest (V., Vilmos császár út 62.) 2128

Eladók 1 db dupla 3/8 os hengereket és 1 pár 36 collos francia követ az összes fa- és vasalkatréz-ekkel együtt. Veszek 1 db 25/500, 25/600 vagy 30/600 as dupla sima hengereket ár-megjelöléssel. Bruck Ernő, Dunapentele. 5393

Malombérletemet átad-nám 5 és fél évi bériddel berendezéssel vagy anélkül. Csen-gődi Sándor, Kocsota, u. p. Szentlőrinc, Baranya megye. 5396

Megvételre keresek üzemi-ern, 80-120 HP-ig gőzgépet, alacsony-magasságomást és kazánt 50-70 m² fűtőfelületűt, túlhevítőt. Pikó József bór-gyár, Debrecen. 5397

Legújabb malomkörágaz ismét kapható. Kann és Heller Rt., Budapest (V., Vilmos császár út 62.) 2128/2

November 1-i átvételre csuvarmentes, jókarban levő, jóforgalmú mal-mot keresek megvételre 30-40 ezerig. Esetleg jobb mal-mot bérelnék, társulnék vagy nagyobb malomban iparigazol-vánnyal megfelelő kauciót áll-lást vállalnék. Lehetőleg a Dunántúl oly helyen, ahol helyben, vagy könnyen meg-közelíthető helyen polgári ís-kola van, hogy gyermekeim taníttatása ne ütközzön ne-hézségbe. Részletes és csakis komoly ajánlatokat kérem a lap kiadóhivatalába „Dunántúli öskeresztény 5395” jelleg-re. 5395

Bérbeadó modernül fel-szerelt, állandó víz-meghajtású malom, feleke-resetre is. Csak személyesen tárgyalok garanciaképpel. Hegedűs-malom, Inota, Fejér megye. 881

Francia korpa- és derceki-öröl köveket használt állapotban kaphatók: Kann és Heller Rt., Budapest (V., Vilmos császár út 62.) 2128/1

21/a 21-es Ganz hengere-kek azonnali szállítás-ra kaphatók: Rácz Armin és Társa, Budapest (VI., O utca 7.) 2142/4

36 collos darálómalom szállítható kóppaddal, felvonóval olcsó áron eladó. Ifj. Szilvási Imre Putnok, Andrassy utca. 885

Bércsépülésre is adnám eladó 60 Clayton-Shuttleworth cséplőmet. Lonkai, Budapest, Aladár utca 5. 882

Polip szijragasztó mindenki isméri. Tökéletes, gar-antált ragasztást biztosít, sok bosszúságtól kíméli meg. Min-den üzemben nélkülözhetetlen. Kérjen prospektust az egyed-árusítóktól: László és Fia cég-től, Budapest (V., Alkotmány-utca 25.) 2149/2

Eladó 14 HP Máv. húzatos benzinnemű, alig haszná-lt 4-es Mátyás-zúzó szizjalat, közlómű tengelyekkel együtt. Surmann-daráló. 878

Vasszekrényes Ganz szimpla 22/65-ös és 11/a. hengerek, 1-es hámzó olcsón eladó. Kriszthaber Károly, Budapest, Klapka utca 7/b. 2066

Villanymotorok dinamók eladása, vétele, cseré, gombolyítás és szakszerű javítása: Szabados, Budapest, V. Váci út 18. 2042

Két darab 3 méteres, kütünő állapotban levő Schlick gyártmányú hasábszita, rá-gyártott előtéttel minden elfo-gadható áron eladó. Bérma-lom, Pusztavám. 907

Azonnal eladó 900-as vas-rámás, kütünő sikszita, cséplőgarnitúra, 21-es, 22-es hengerek, kétrétű sikszita, 5 méteres hasábszita, 60-as trnaszmisszió, csapágycsák, 36 collos kovárszék, szijtarcsák, rolnik, 550 es üzemiépítelen motorkerék-pár. Veszek kistö-gyaszitást autót, gézke uti-mozdonyt, cserézetet is kö-tök. Vörös főmólnár, Soltvad-kert. 5402

Somogy megyében, Nemes-vid községben eladó vagy bérbeadó negyárjártú vízi- és motormalom, 45 hold területtel, jó gabonatermő ví-dek. Azonnal is átvehető. Fel-világosítással szolgál vál-asz-bélyeg ellenében özv. Szily Istvánné. Nemesvid. 5404

Keresünk kifogástalan kar-ban levő, 25x 50-es kombinált, kétfős hen-gerszék. Hengermalom, Sü-köd. 5406

Ön is állítsa be malmába szab. Rekord derecölő-és korpakörölőgépet. Szá-mos referenciával. László és Fia, Budapest, V., Alkotmány-u. 21. 2149/3

Kisebb malmot vennék. Bakodi, Pestszent-lőrinc, Ond utca 64. 906

Malomszerelő, esővező és szita-munkában gyakorolt munkát keres. Pető Ignác, Budapest, Dob utca 80. 925

Eladnám szereléstől kima-radt, gyárilag ja-vított, 8-10 mázsa teljesít-ményű taráromat. Gőzmalom, Jászsalszentgyörgy. 928

Uj dupla daragép 500, tarár 400, negyretű sikszita 2200 pengő. Mindennemű malomgép allandóan raktáron. Szerelési elvállalok. Sebestyén Sándor malomszerelő, Paks, Tavasz utca. 5401

Keresek megvételre szimp-la, dupla Ra-diálszítát. Csernus Pál, Bu-dgyi, Pest megye. 916

Faszben darabos száraz és tűzifa felvidéki, napiárban beszerezhető Pollák S. Zsigmond, Debrecen, Mik-lós u. 13. 914

Eladó 1 pár 42 collos jó Francia kő. Bárány malom, Szarvas. 918

Felestársat keresek azon-nalra nagyobb tőkével csuvarmentes malom-hoz. Bővebbet válaszbelég el-lenében vagy személyesen. Gárdus János, Csepel, Daru u. 3461. 912

Bérbeadó 50 HP fagáz-dali vómórlómalom 5000 la-kosú csuvarmentes községben, jó korzettel, haláleset miatt. Özv. Németh Baláné, Tápó-csészó. 913

10 község központján fekvő malomépületbe modern malomberendezés kerestet-lük. Keresztény szakember elő-nyben, bérelt vagy társulás le-hetséges. Jellege „Biztos jövő 5415” a kiadóba. 5415

Eladó gépek: 20 HP-s fa-gázmotor, Ganz gyárt-mány. Villamos motorok 9.5 és 4.5 HP-sok komplett vál-takozó áramra 380 Voltig. Egyenáramú dinamó komplett 2 KW, 110 V. Szegeletes víz-tartány 1.5 m³. Hűtőszivattyú 1.5 colos dugattyús, deszkára szerelve. Függőköves daráló. Cim: Malik János, Pécs, Kata-lin u. 20. 5414

Transzmisszió eladó özv. Berghoffler Lászlónénál, Zalaegerszeg. 5113

Malomszereléseket, rosszulmunkáló malmok rend-behozását felelősséggel vállalom. Tarárokat, hámzógepe-ket, daratisztítókat, szabadon-lengő sikszitákat jutányos ár-ban szállítok. Fáber Sándor, malomépítész, Hajdúszoboszló. 5407

Egyesszámú Besser Rentá-bel eladó. Smirgliköpeny új, teljesít-ménye óránként 8 mázsa. Fáber malomépítész, Hajdúszoboszló. 5408

Síkszíták, használtak és újak, 5, 6, 9-részesek eladók. Szabó Imre részék-főmólnár, Budapest, V., Vilmos császár út 76. III. 5. 911

Ceglédi vám- és kereske-delmi malom első-rendűen felszerelve bérbeadó, vagy 5-10.000 pengővel fele-sbe társulható. Ajánlatokat „Rentábilis 5422” jellegre a kiadóba. 5422

Malomfelvonóhevederek
szállítóhevederek, géphajtóköttelek, végtelenül szövött géphajtósíjak pamutból és teveszőrből minden méretben és szélességben
HELLE ANTAL, cégtulajd.: SCHRENK MÁTYÁS hevederszővő-, kender- és sodronykötélgyár RÁKOSPALOTA, BOCSKAY-UTCA 124

Örleményeit legjobban értékesíti:
„BARÁZDA” Mezőgazdasági és Kereskedelmi kft.
Budapest, VI. ker., Vilmos császár-út 45. — Telefonszám: 119-516.

„LILIPUT”
hulladék-össesűröl-gép, kis erőszük-séglet, nagy telje-sítmény, erős kivi-tel, ezen célra leg-tökéletesebb.
Számos referencia.
László és Fia
műszaki és gépkereskedők
BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 25
Tel.: 118-431 és 117-752
Táviratcím: Lafia

ALKATRÉSZEK SZIJTARCSÁK
Ford és Fordsonhoz
LEGOLCSÓBBAN
WITTENBERGERNÉL
BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 66. SZÁM
Telefonszám: 115-459.
SPECIÁLIS JAVÍTÓMŰHELY

MARTA szabadonlengő síkszita hajtómű részerelehető bármely kétszekrényes síkszítára
Felvonó szimpla 120, 150, 160 mm csóvel, dupla 120 mm csóvel, Nemzeti gabonatisztítógép kombinált 1-es sz. kefével és triórel, Szelelő és osztályozógép bármilyen szemes termény részére, Tarár 2000 mm E. U. P. jegyű E. M. G. gyártm., Tarár 3-as szivó széllél, 800 mm, golyós csapágyszázzal, új, Tarár 1100 mm-es, gyűrűs csapágyszázzal, három alászertű triórel,
Gabona hámzógép Besser 3-as számú, golyós csapágyszázzal, Gabona hámzógép Feleki 2-es számú, golyós csapágyszázzal, Gabona hegyező- és hámzógép Amme Giesecke et Konegen gy. 3-as számú,
Gabona hegyező- és hámzógép Irisz gy. 5-ös számú,
Malomtriór 5-ös és 6-os számú,
Daráló állóköves Kühne gy. 40 mm kövekkel,
Malomkőjárat állvánnyal, előtéttel, szimpla és dupla 36” és 42”-os, Ganz gy. 12-es szimpla faszekrényes 22/65-ös hengerek, Ganz gy. 22-es faszekrényes dupla hengerek, Ganz gy. 21-es faszekrényes dupla hengerek, zsirkenéssel, Ganz gy. 9/14-es faszekrényes dupla, rovátkolt 22/65-ös henger-szék,
Ganz gy. 9/14-es faszekrényes dupla, sima 22/65-ös hengerek, Ganz gy. 31-es faszekrényes dupla 28/80-as hengerek, Ganz gy. 22/50-es dupla vasszekrényes hengerek,
Simon Bühler Baumann gy. dupla 24/100-as vasszekrényes hen-gerszék. Szállítható dupla rovátkolt, dupla sima, vagy kombinált kivitelben,
Daratisztítógép Reform dupla, golyós csapágyszázzal, 400 mm szítákkal, új,
Rázószita 1x2 m hármas szítával, Kollerich gy.,
Radlászita szimpla és dupla 2 m hosszúságban,
Hasábszita vas villával 4.5 m hosszúságban,
Centrifugászita 2 m és 2.5 m hosszúságban,
Síkszita kétszekrényes 36 drb 800x1600 mm keretekkel, MARTA, szabadonlengő meghajtó szerkezettel, vas fókereiben, új,
Exhaustor turbó rendszer, golyós csapágyszázzal, 530 mm szárnyátm.,
Exhaustor E. M. G. gy. 800 mm szárnyátm. gyűrűs csapágya-zással,
Nyomó-porszűrő E. M. G. gy. 128 tömlővel,
Szivó-porszűrő Seck gy. 4 drb 400 mm tömlővel,
Ganz gy. hengerrovátkoló és csiszológép 1000 mm hengerekhez.
Kreisler Malomberendező Vállalat
K. f. t.,
Budapest, VI., Főthi-út 18 (a régi helyisége mellett).
Telefon: 291-691.

Eladó
gyárüzem Kassa közelében
221 HP turbinával.
Érdeklődni lehet a kiadóhivatalban

Sürgősen eladó más váltalkozás miatt a Hengermalom, Rimaszécsen
A malom kütünően van fel-szerelve, 12 járatú, féma-gas örlésű, vám és keres-ke-delmi őrlésre berende-zett, újonnan felépített emeletes raktárral, mel-léküliségekkel, lakóhá-zakkal és 8 hold szántóval és réttel. A meghajtóerő olcsó, mert vízierő, de vil-lanyerőre is be van ren-dezve motortal. Csak ko-moly, lehetőleg tőkével rendelkező ajánlkozók je-lentkezését kérem.
Schwarcz Jakab, Losonc KOSSUTH LAJOS UCCA 5.

Plombázófogók
acél-, ólom- és szövetplombához Szövetjelzőgépek. Acél-, szilíc- és szövetplombák Kalauzok. Hor-dólemezek. Konzervbontók. Takarékperselyek.
Özv. Ujagh Arpádé Budapest, II, Blimbó út 17. Telefon: 1-544-26

MAGYAR MOLNÁROK LAPJA

BELFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
EGY ÉVRE 16.— P. FÉLÉVRE 8.— P. NEGYEDÉVRE 4.— P
KÜLFÖLDI ELŐFIZETESI ÁRAK:
EGY ÉVRE 20.— PENGÓ, FÉLÉVRE 10.— PENGÓ

Kisírdetések ára: a kisírdetési rovatban előfizetők részére egy szó egyszeri közlése 10 fillér, vastag betűvel 20 fillér. A legkisebb hirdetés (10 szóig) egy pengő. A hirdetés díjak előre fizetendőek

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-KÖRÜT 5. SZ. I. EMELET 3.
TELEFONSZÁM: 118-489.
Magyar királyi postatakarékpénztári csekk száma: 11.450

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTH ISTVÁN

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

Aki a lapot az előfizetés lejártá előtt 8 nappal írásban nem mondja fel, annak megrendelése ugyanolyan időre meghosszabbítottan tekintetik, mint az előző megrendelése szolgált

Nagyírdetések ára: egy hatodhados (35 mm széles) millimétersor egyszeri beiktatása 20 fillér. Szóvegoldalon (75 milliméter széles) 60 fillér. A hirdetések tartalmáért nem vállalunk felelősséget.

Rendkívüli közgyűlés

Igen mérsékelt érdeklődés mellett tartotta meg az Országos Malomszövetség f. hó 19-én a felvidéki vármegyei malomszövetségek kezdeményezésére összehívott rendkívüli közgyűlést. A régi szövetségi tagok közül alig-alig láttunk egynéhányat s bizony határozatképtelen lett volna a közgyűlés, ha fel nem vonul a lelkes felvidéki garda. Elvezették azt a friss levegőt, új harcosszellemet, amelyet a Felvidék képviselői hoztak magukkal. A szakszerű, a malomipar sorsáért aggódó felszólalások több figyelmet és nagyobb érdeklődést érdemeltek volna. Tóth István társelnök, az egyedül jelenlévő elnökségi tag nyitotta meg d. e. 10 órakor a közgyűlést, s vezette azt délután fél 3-ig teljes figyelemmel, pártatlansággal és nagy tapintattal. Az ő higgadt elnöklésének köszönhető, hogy a szenvedélyek nem robbantak ki, hogy a gyűlés mindvégig rendben és méltóságteljesen folyt le.

A gyűlésen megjelentek az iparügyi és földművelésügyi minisztérium képviselői is. Az iparügyi minisztérium közigazgatás osztályát dr. Kocsonty Gyula min. titkár, iparpolitikai osztályát dr. Rásó Dénes min. s. titkár, a földművelésügyi minisztériumot Sibelka-Perleberg Antal min. titkár képviselte. A pénzügyminisztérium képviselőjét nem láttuk, pedig az a molnárság, amelyik a kincstárnak ingyenes adószedője, megérdemelné, hogy panaszait és kívánságait időnként a pénzügyminisztérium is meghallgassa.

A három felvidéki vármegyei szövetség kezdeményezésére összehívott közgyűlés rendkívül tanulságos volt, s ezért feltétlen elismerés illeti a Bars-Hont, Pozsony-Nyitra és Komárom vármegyei malomszövetségeit, amely vármegyei atvették az egyhelyben álldogáló és tévóvázó Országos Malomszövetség kezdeményező feladatát s gondoskodtak az új termésév előtt feltétlenül szükségesnek bizonyult rendkívüli közgyűlés összehívásáról. Nyugodtan nevezhetjük ezt a közgyűlést ezek után felvidéki közgyűlésnek.

A közgyűlés tárgysorozatán a magyar malomipar életbevágó kérdései szerepeltek, ezeknek a kérdéseknek állandó napirenden tartása és megvitatása elengedhetetlenül fontos a malomipar szempontjából.

A közgyűlés hangulatából megállapítható volt, hogy a molnárság egyhangúan elítéli a tisztességtelen versenynek minden nemét, különösen elítéli a csuvarozást, de hasonló elláspontot foglal el a cseretelepekkel szemben is.

A közgyűlésen megjelentek közül a következők nevét sikerült feljegyeznünk:

Kemenzsey István, Irsa, Nyíri és Társa, Gyömrő, Németh Lajos, Balatonfőkajár, Dénes János, Tiszassas, Almásy István, Megyaszó, Sitkey János, Békés, Kubis Nándor, Ipolyszalka, Egri Izidor, Vámospéres, Nagy András, Nagysálbó, Kogler János, Tornalja, Horváth Imre, Sárbogárd, Horváth Lajos, Somogyi Jád, Pócs Mihály, Királyszentistván, Hoffmann Rudolf, Martonvásár, vitéz Sima Károly, Erd, Bergh Rezső, Cegléd, Ékes Pál, Tárnok, Széll Jenő, Szarvas, Bauer Ede, Virágos, Gazdák Góznlana, Negyed, Anda Károly, Vágfarkasd, Szász Elek, Deáki, Holcer és Gál, Hajduböszörmény, Kövesy Sándor, Bedeg, Szabó Emil, Mór, Kerékgyártó István, Debrecen, Kiss Gyula, Nagycsalomja, vitéz Borgóy József, Pászto, Friedrich Antal, Kalocsa, Gécs László, Békéscsaba, Szücs Elek, Tapsony, Pejtik Gyula, Kerepes, Szücs István, Mernye, Szeidl Ignác, Erd, Láczer Imre, Cegléd, Gere József, Szigetszentmiklós, Gyurcsák István, Erd, Kaiser Pál, Szil, Bundy János, Nagykáta, Mécsáros László, Jászfényszaru, Almásy Pál, Kiskunfélegyháza, Volenik János, Harta, Dóra Ernő, Tura, Vay Andor, Nagyrábé, dr. Boros István, Szombathely, Benits Péter, Pestszenterzsébet, Galambos Andor, Budapest, Mayer Ferenc, Putnok, Mayer Mátyás, Putnok, Mayer András, Eger, Romhányi Béla, Tiszasszöllős, Komjáthy Kálmán, Szentlőrinc-káta, Mészöly László, Bia, Cseuz Gyula, Kunszentmárton, Soltvadkerti keresztény gózmalom, Sveig Kálmán, Rákosszeresztúr, Kohn Jenő, Bonyhád, Bolyky János, Ersekújvár, Zsohár Gyula, Zalamegye, Rieger János, Vilonya, Kovács Sándor, Győrszentiván, Kahán Natlale, Órdarma, Moeskos Lajos, Emely, Szabó Sándor, Hidaskürt, Béres Bertalan, Tard, Horváth Lajos, Kapoles, Grünbaum Lajos, Bácsalmás, Gulyás Sándor, Békés, Szabó Árpád, Mezőberény, Goldschmidt Pál, Baja, Hecht Samu, Oroszka, dr. Hönig Ede, Bácsalmás, Apafi-malom (Harsányi), Debrecen, Kékesy

Károly, Dees, Babó János, Köbölkut, Jolsvai műmalom, Jolsva (Schvare), Széll Lajos, Nagykőrös, Faragó Zoltán, Heves, Faragó Antal, Jászárokszállás, Surányi-bérelt, Jászárokszállás, Szabó Sándor, Széll, vitéz Csaba Ferenc, Kistaresa, Kerékgyártó Kálmán, Hajduböszörmény, Kövér Elek (Aranka-malom), Hajduböszörmény, Mihály Sándor, Hajduböszörmény, Eötvös Imre, Böleske, Madár István, Madocsa, Fűzi József, Ceglédbercel, Szabó Lajos, Békéscsaba, Borbás Imre, Eeser, Mester Elek, Cegléd, Szok-malmok, Lipárt, Vasszécsény, Benkő Zoltán, Bart, Detky János, Kápolna, Platz László, Sió, Kása Testvérek, Karcag, Sindár Mátyás, Kéménd, Konyári hengermalom, Konyár, dr. Zelinka Elemér, Óhaj, Kolozsvár Béla, Tergénye, Prikli József, Felsőfegyvernek, Pollatschek Dezső, Ersekvadkert, Szóbi Lajos, Garammíkola, Pál Sándor, Csata, Pető József, Ladánybene, Kerner Károly, Tornóc, Juhász Gyula, Kural, Kalász hgm.-Stern, Bácsbokod, Kálmán hengermalom, Cegléd, Vargha János, Hódmezővásárhely, Olasz Sándor, Hódmezővásárhely, Szabó Ferenc, Tiszasege, Rácz Béla, Hatvan, Első Nagybánhegyesi Hengermalom (Ambrus András), Nagybánhegyes, Szántha József, Tápiószéle, Remis Lajos, Szene, Merez Antal, Kiskunlacháza, Bagó-Sóós Gergely, Kalocsa, Vallus István, Jászberény, ifj. Vallus István, Jászberény, Czetmayer Imre, Perbete, Lelovits Cyprián, Beled, Kovács Ignác, Baka, Dósi Molnár László, Gádos, Malik István, Pilis, Tóth István, Mosonszentjános, Kovács Imre, Karcag, Cégényi Antal, Tatatóváros, Demeter János, Tahitótfalu, Herczeg Kornél, Nyiregyháza, Hoffarth János, Környe, Drexler János, Nógrádpöstyény, Szombathelyi Andor, Csépa, Vadas József, Szihalom, Hanzus örökösök, Kondoros, Kiss József, Ábrámhegy, Pinter Lajos, Negyed, vitéz Lukács János, Boldog, Tóth Testvérek, Hajduböszörmény, Kresz János, Magyarboly, Karg László, Zsámberk, Horváth László, Törtel, Jerkó Sándor igazgató, Dunapentele, Schwarz Gyula, Mezőkeresztes, Takács Gyula, Komádi, Takács Sándor, Kéthodog, Dunaföldvár hgm., Wirth Sándor cég., Dunaföldvár, Klein István, Mátradereske, Bagi István, Kaba, Fehér Péter, Csallóközarányos, Prágay István, Csallóközarányos, Tárnok Gyula, Csicsó, Vass István, Csokva, Vargha Béla, Kurd, György Károly, Kócs, Gergely Sándor, Magyarbolygón, Szabó Károly, Magyarbolygón, Sindár Mátyás, Kéménd, Hoffmann László, Pécel, Panca Károly, Alsószeli képv. Rónya Lajos, Nándori Pál, Vác, Bognár Károly, Mezőkomárom, Táncoz Ferenc, Keeskemét (Keeskeméti Ferenc gózm.), Praznovszky Géza, Tura, Balogh Jánosné, Jászkiés, Buzsik Károly, Jászkiés, Kovács Mihály, Békéscsaba, Eszes Imre, Kiskundorozsma, Tvergyák Mihály (meghatalmazás), Nagyida, Albert János, Vámoslód, Albert József, Vámoslód, Frank János, Vámoslód, Farkass Róbert, Izsák, Borbás Imre, Eeser, Erdélyi Endre, Bodroghalász, Kovács Imre, Karcag, Leidenbach József, Szolgaegyháza, Szentkirályi Tóth Vince, Keeskemét.

A közgyűlés lefolyására vonatkozó részletes tudósításunkat az alábbiakban közöljük.

Cseretelep és csuvarozás.

Bolyky János érsekújvári malomtulajdonos terjesztette elő a gyűlés elején a tisztességtelen verseny megszüntetésére irányuló határozati javaslatát. Nagy figyelemmel hallgatta a közgyűlés Bolyky János tartalmas és szakszerű fejtegetését, s egyhangú lelkesedéssel tette magáévá Bolyky János határozati javaslatát, amely szerint kéri a közgyűlés a cseretelepek, csuvarozás és egyéb tisztességtelen versenyek közöknek kormányrendelettel való sürgős betiltását.

Bolyky János határozati javaslata mellett szólaltak fel: Szabó Károly, Almásy István, Bauer Ede, Nagy András, Kerner Károly, Bagi István. A határozati javaslat ellen felszólalás nem hangzott el.

A malomipari zártszám.

A zártszámrendelet tárgyalásával kapcsolatosan dr. Kocsonty Gyula min. titkár válaszolt a felszólalásokra, s megnyugtató szavai után örömmel vette a közgyűlés tudomásul, hogy a zártszámrendeletet a minisztérium megtartani kívánja s öröködi annak mások által való megtartásán is. A minisztériumot elhatározásainál csupán a közérdek vezeti s éppen ezért hallgat meg a minisztérium minden fórumot.

Tóth István társelnök a közgyűlés nevében is megköszönte a szakszerű és értékes felvilágosítást, s kérte az iparügyi minisztérium további pártfogását.

A zártszámrendelettel kapcsolatos sérelmekre vonatkozóan konkrét eseteket jelentettek be: Borbás Imre, Béres Bertalan, Karg László, Zsohár Gyula és Szabó Lajos. Szabó Lajos bejelentésével kapcsolatban dr. Kocsonty Gyula min. titkár kijelentette, hogy a békéscsabai ügyet vizsgálat tárgyává fogja tenni a minisztérium.

Indítvány hangzott el az összes molnár-iparjogositványok felülvizsgálatára. Az indítványt elfogadták.

Mint a Szövetség nagy vívmányáról számolt be a Szövetség vezetősége akkor, amikor bejelentette a zártzámbizottság megalakítását és kinevezését. Meg kell jegyeznünk, hogy a Szövetség vezetősége teljesen ártatlan az eredmény kivívásában. Hónapokon át kérte eredménytelenül a minisztériumtól azt, hogy az Országos Malomszövetség részére biztosítsák a véleményadási jog, s majd amikor lapunk felelős kiadója: dr. Karácson Jenő felvilágosította a Szövetséget arról, hogy a kérés teljesítésének elvi akadályai vannak, lehetetlent kért ugyanaz, mint semmit sem kért a szövetségi kérés helyett kért egy minisztériumi kinevezéstől függő véleményező bizottság felállítását, akkor úgyszólván percek alatt rendbe jött a hónapok óta húzódo kérdés és rögtön megszületett az eredményesen működő zártzámbizottság.

Legkisebb munkabérek, vámórlési díj.

A közgyűlés a munkabér kérdésében akként határozott, hogy a hetibér-rendszert megfellebbezi, mert annak bevezetése nem számol a vidéki viszonyokkal s nem használ a munkásságnak sem, sőt annak egyenesen ártani fog. Az új rendszer által előálló költségtöbbletekre a malomiparnak semmiféle fedezete sincsen és a mai kötött rendszer mellett nem is lehet.

A kérdéshez Bagi István, Pisky József, Bolyky János, Pónya Károly szóltak hozzá.

Herczeg Kornél, a Szabolcsvármegyei Malomszövetség ügyvezető elnöke a szabolcsi és szomszédos vármegyei rosztermelő vidékeinek malomipari helyzetét ecseteli és előterjeszti azt a kívánságot, hogy a rozs is éppen olyan árvédelemben részesüljön, mint a búza. A lisztforgalmi adóváltás a rozsórlést is terheli, a rozsórlés is viseli mindazokat a terheket, amelyek a búzaórléssel járnak, méltányos tehát, hogy a rozs minimális ára is megállapíttassék és hogy a rozs is ugyanabban az árvédelemben részesüljön, mint a búza.

A vámórlési díjjal kapcsolatban a közgyűlés azt a határozatot hozta, hogy kéri a vámórlési díj fixizálását, annak a megállapítandó önköltségszerinti felemelését és a vámórlési díjnak pénzben történő megállapítását.

A búzaértékesítési rendszer.

Az elmúlt gazdasági évben a búzaértékesítési rendszer rendkívüli és jogosulatlan előnyt nyújtott a fővárosi malmoknak, amelyek valóságos állami szubvenციót élveztek. Az elmúlt év során ezt a kérdést az Országos Malomszövetségben többször és intenzíven tárgyalták, mindenkor a vidéki malomipar hátrányos helyzetét világitva meg csupán. Örömmel látjuk, hogy ma már a közgyűlés a fővárosi malmoknak juttatott jogtalan helyzet szempontjából is foglalkozott a kérdéssel, annál is inkább, mert ez a gyakorlati út az, amely elvezethet az eredményhez, a vidéki malomipar hátrányos helyzetének megszüntetéséhez.

Kimondta a közgyűlés, hogy kívánja a régi fuvarparitációs rendszer visszaállítását, a víziparitációs rendszer eltörlését, a vidéki malomipar hátrányos helyzetének minden vonatkozásban való megszüntetését.

Az elhangzott felszólalásokra Sibelka-Perleberg Antal földművelésügyi min. titkár közölte a közgyűléssel, hogy bár a gabonaértékesítési rendszere egyes tekintetekben sérelmes, változtatni mégis nehéz rajta, mert szoros kapcsolatban áll azzal a világbúza problémával, melynek hatása alól mi sem vonhatjuk ki magunkat.

Bolyky János, Pápay Károly, Pónya Lajos, Lelovits Cyprián és még több más hozzászólás után Tóth István elnök adta meg a szükséges felvilágosításokat és magyarázatokat.

A lisztforgalmiadóváltás eltörlése.

Gottlieb József konyári malomtulajdonos szólalt fel a lisztforgalmi adóváltás ellen és az ezzel kapcsolatos ellenőrzési sérelmeket tette szóvá. Mint érdekességet említjük meg, hogy a felvidéki résztvevők közül több olyan felszólalás hangzott el, hogy a lisztforgalmi adóváltás fenntartása a kismalmok védelme érdekében szükséges.

A közgyűlési határozat is ebben a szellemben született meg, mert számolva a váltás és a rendszer fennmaradásával, kéri a kimenő számlák alapján való adózást, vagy esetleg a váltásnak kontingentálással való megoldását.

Komoly indítvány.

Szentkirályi Tóth Vince malomtulajdonos terjesztett elő rendkívül figyelemreméltó és komoly megvitátást érdemlő három írásos indítványt. Sajnálatos, hogy az indítványok tárgyalása akkor került sorra, amikor már a közgyűlés érdeklődése nem volt megfelelő, az ülés végén. Tóth Vince indítványozta, hogy a közgyűlés és a Szövetség foglalkozzon a malomtulajdonosok nyugdíjintézetének felállításával, a molnár-főiskola megalapításával és feladatává kívánja tenni a Szövetségnek egy pontos és általános magyar malomipari és molnárlexikon elkészítését.

Rozenbergnek nem tetszik a kiviteli kontingens elosztása.

Rozenberg Máttyás szólalt fel a közgyűlés végén és indítványát előterjesztve, szóvá tette a kiviteli kontingenseknek véleménye szerinti igazságtalan elosztását és egy igazságosabb elosztást kíván.

Nagyon figyelemreméltónak tartjuk ezt a felszólalást, amely egyik láncszeme csupán an-

nak az aknamunkának, amelyik megindult az ellen a komoly keresztény érdekvédelemmel szemben, amely egy csapásra megszüntette a vidéki malomiparnak azt a szolgái helyzetét, amelyben éveken át a Stux-féle exportszindikátus jóvoltából sínylődött.

Általánosan ismert dolog, hogy éveken át a vidéki malomipar teljesen ki volt szolgáltatva a kiviteli kérdésekben a fővárosi nagymalmoknak, azok teljesen kényük-kedvük szerint, basáskodva bántak a vidéki malmokkal s az Országos Malomszövetségnek soha egy szava sem volt akkor a kontingens elosztása ellen. Most már itt az elégedettség.

Még egy évvel ezelőtt alig 12 százalék kontingenszt kaptak azok a vidéki malmok, amelyek most külön exportegyesületben tömörülve, a kiviteli kontingens 47 százalékát kapták meg sekként eljutott a vidéki malomipar oda, hogy az Országos Malomszövetség kötelekibe tartozó exportáló malmok a kiviteli kontingensnek több mint felét szállították az elmúlt hónapok alatt.

Teljességgel megértjük, hogy Rozenbergnek, az élharcosnak és a hátamögött meghúzódo esatlósoknak nem tetszik a kivított eredmény, nincs kedvükre, hogy a Vidéki Középmalmok Exportegyesülete és annak vezetősége: dr. Mikolcz Hugó országgyűlési képviselővel, mint elnökkel, Nyíri István országgyűlési képviselővel és Tóth István malomigazgatóval, mint társelnökökkel az élén, becsületesen és lelkiismeretesen teljesíti a malomipar érdekében vállalt feladatát, de viszont az érdekelt malomipar meg van elégedve, s a vezetőség — érzésünk szerint — ennek jobban örül, mintha Rozenberg lenne megelégedve, vagy mindazok, akik a Stux-féle diktatóri uralom alatt nem tartották időszerűnek felemelni tiltó szavukat.

A közgyűlés dícséretére meg kell állapítanunk, hogy a Rozenberg-féle felszólalás vegyes érzelmeket keltett.

Szaklapunk a továbbképzés szolgálatában

A közjegyzői sorshúzás eredményeként a közzététel sorrendje, illetve ennek következtében az előbírálatra becsátás sorrendje szerint az előző lapszámunkban

a 4-ik sorsolási számú „Elmélet és gyakorlatból”

jellegű pályázat leközlését kellett volna teljesíteni, azonban ezen pályamunkához esatolt diagramm egyszerű grafiteerua-rajz lévén (tuskihúzás nélkül) nem sokszorosítható.

Bármenyire is teljes megértéssel vagyunk aziránt, hogy az előtűnk ismeretlen pályázót bizonyára terhes elfoglaltsága akadályozta a tuskihúzás teljesítésében, helyette ezt még költségére sem teljesíthették, mert ilyen ténykedés a pályázat javításának jellegével birna már csak azért is, mivel a küllemi szempontok is bírálat tárgyát képezik. A bírálatbizottság azonban ennek dacára is beterveztük, mert a bírálat jogát nem a lap, hanem a bizottság hivatott gyakorolni. A tuskihúzás hiánya mindenesetre hibapontot jelent, de nem ok a versenyből való előzetes kizárára.

Mai lapszámunkban tehát a közjegyzői sorolás szerint a II-ik pályátelebre érkezett:

5-ik sorsolási számú „Molnárok munkája”

című pályaművet közöljük és kérjük a bírálatbizottság munkáját megkönnyítő előbírálatokat.

A BUZA TISZTÍTÁSI ÉS KOPTATÁSI MENETÉNEK RÉSZLETES LEIRÁSA.

A búza a silőből jövet rá van erősítve egy önműködő mérlegre. Sem a tisztításnál, sem a koptatásnál szerepet nem végez, de működésével a koptatóban befolyt gabona mennyiségét mutatja.

A búza tovább megy, egy tarárra jut, mely a nagyság és fajsúlyszerinti kiválasztást végzi, vagyis a szemnél nagyobb és kisebb idegen magvát, valamint az egészséges szemnél könnyebb tisztátalanságot kiválasztja. E munkát végzik a szelelők és a rosták. A tarárnál szívólégárammal dolgozó ventilátor használatos, mellyel kétszer megszívattjuk a gabonát. Fontos, hogy a gabona egyenletesen elosztva kerüljön a szél hatása alá és hogy a szél sebessége megfelelő legyen. A szél sebessége 6–8 m/mp. Nagyobb szélességgel 9–10 m/mp. már a gabonát is magával ragadja. A ventilátor fordulata 500–700 percenként. Ezzel a fordulattal és szabályozható csappantyúval biztosítjuk a szél állandó sebességét. Három rostát alkalmazunk a tarárnál: rögróstát, szemrostát és fűmagot vagy porrostát. A rögrosta kiválasztja a rögröt, esutkát, szalmát stb., a szemrosta kukoricát, babot stb., a porrosta kiválasztja a fűmagot, port stb.

A rögrosta esése 5–7%, a szemrostáté 12–14% méterenként.

A rosták lökettávolsága 12–14 mm.

A tarár hajtása excentertengelyről történik 450 percenkénti fordulattal.

A gabona továbbmenet mágneskészüléken halad keresztül, mely a vasrészek kiválasztását végzi, mint szeg, esavar, drót stb. Egy-egy mágnes-lamella szélessége 40 mm.

Innen tovább van eresztve egy nagyteljesítményű triórra (trieur), mely az alakszerinti osztályozást végzi, vagyis a gömbölyű magvakat választja ki a hosszúakak közül. A triór megfelelő sejtékkel van ellátva, 4½–5½ mm nagyság, vagy amilyen a búza átlagmértékének megfelel. A triórt úgy állítom be, hogy forgásközben az idegen magvak mind a esigavályuba hulljanak, csak a búza maradjon a triór alján. Erre való az állítókar, mellyel a vályu szélét emelhetem vagy süllyeszthetem. A vályuba hullott magvakat a vályu aljára állított csiga hordja ki. A nagyteljesítményű triór esése 100 mm hossza 2%. Kerületi sebessége 1,3 m/mp. A kiválasztott keveréket utántriórra ereszttem, melyet a henger hosszának egyharmad részéig fejrostával látok el; e fejrosta 3 mm szélességű lyukakkal van ellátva. Ez átveti a vékony szemeket és ezt másik utántriórra ereszttem.

Ennek a fejrostáját 2¼ mm-es lyukakkal látom el, amit ez átveti, kis- vagy esirkebúza. Amit az első utántriór 4¼ mm és az utóbbi utántriór 4½ mm-es nagyságú sejtékkel ellátott része kiválaszt, esigatriórra vezetem. A kiválasztott tiszta búzát pedig hozzáesatolom a többi mosóra menő búzához.

A esigatriór gördülőképességük szerint osztályozza a reakerült magvakat. Így a pálya legkülső részén gurul a bükköny, beljebb a konkoly és legbelül a por, homok, melyeket külön-külön zsákba ereszték.

A nagyteljesítményű triórról porzógépre vezetem a búzát, mely durva acélkefés gép, acéldrótszövet bevonattal. A búza továbbmenet mosógépre jut. A mosó magában foglalja a mosóesigát, a hőkiválasztót és a szárító-centrifugát. A beömlő búzát a mosóesiga a centrifuga felé viszi, miközben a kavics és kő leülledik és a mosóesigával ellentétben forgó esiga egy mélyedésben gyűjti össze. A búza a centrifugába jut, fölfelé emelkedik, miközben fölösleges vizet elveszt, mert a ventilátor erős légáramot létesít. Egy kg búzához 1 liter víz szükséges, ha a víz cirkulál a gépben; ha nem cirkulál, hanem állandóan elfolyik, háromszor annyi vízre van szükség. 100 kg búza mosásához 0,6–0,7 lóerő szükséges. A búza 15–16% nedvességgel távozik a gépből pihentető kamrába. Majd 5–6 órai pihentetés után hámozóra van eresztve.

A hámozó célja a gabona felületéről a piszok és szakáll eltávolítása és a esira megglazálása. Kerületi sebessége 14–17 m/mp-nt. A verőlecek 40–45 fokos elhajlással, 18–20 mm távolságra vannak beállítva a köpenyhez. Óránként 100 kg gabona hámozásához 0,4–0,5 lóerő szükséges. A smirgli-köpeny anyaga 5 rész Naxos-por+1 rész magnezit+1 rész klórmagnézia. A verőlecek kellő elhajlására vigyázni kell,

KENDER- ÉS LEN-KIKÉSZÍTŐ-GÉPEK

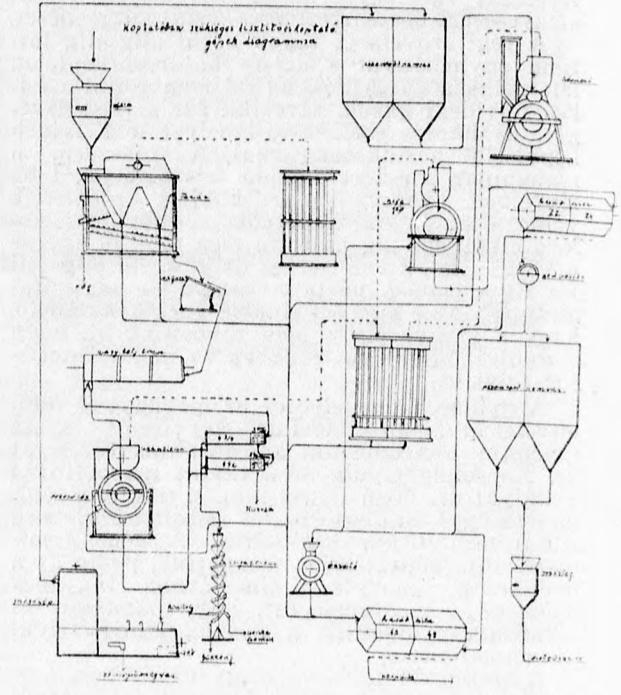
Törőgépek — Tlilógépek — Kócrázógépek a legmodernebb kivitelben. Bármily nagyságban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL magyar r.-t.
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR UT 31. SZÁM.

mert ha nines megadva a kellő ferdeség, töri a búzát. De töri akkor is, ha a verőlecek közelebb vannak beállítva a normális távolságnál a köpenyhez, vagy ha nagy a rentabel-fordulata.

Hámozó után a búza kefégepre van eresztve, hogy a búza a szikében maradt portól és megglazált esirától megszabaduljon. Főlépítése hasonlít a hámozóhoz, de nem smirgli-köpenyt, hanem erős perforált acéllemezt alkalmazunk. A kefék ferdén vannak a leceken elhelyezve, hogy a gabonát a kifolyás felé, tengely irányába szállítsa.

A tiszta búza továbbmenet egy 22–24-es platinázott sodronyszövettel ellátott hasábszítára jut, mely kiválasztja a még búza között maradt héjport és esirát. A hasábszita esése 100 mm hossza 5–6 cm. Másodperenkénti kerületi sebessége 100–120 cm.

Ugy a tarár, mint a porzógép, rentabel- és kefégep ventilátorra porszűrőbe nyomja az általuk felzívott könnyű részeket. A porszűrőben a por leülledik és 42–48-as drótszövettel ellátott hasábszítára jut. A hasábszítára jön még a tarár és rentabel esója. A szita átmenete a monarch-darálóra tovább megy; a monarchra vezetem a kefégep esóját vagy jobbanmondva a gép által kiválasztott törmelékét, esirákat; továbbá a 22–24-es drótszövettel ellátott hasábszita átvetését. A monarchra vezetett anyag megdarálva a 42–48-as drótszövettel ellátott hasábszítára jut, melynek átmenete ismét a monarchra megy. A szita átvetése korpa kőze használható.

A hasábszítáról a tiszta búza nedvesítőkészülékre van eresztve. A búza 2% vizet kap és így 15–16% nedvességgel kerül a búza az első törtre 5–6 órai pihentetés után.

Pihentetés után a búzát önműködő mérlegre vezetem, hogy megtudjam, mennyi tiszta búza kerül őrlésre és hogy megállapítsam a tisztítás előtti és utáni mérlegszám különbséget.

A búza második nedvesítésével érem el azt az előnyt, hogy a már előbb mosott búza száraz héját újra átmedvesítem és így őrlés közben a nedves és szívós héj nem őrlődik a liszt közé. A nedvesítéssel a fehér százalékot emelem.

De viszont nem szabad a nedvesítést túlzásba vinni, mert a liszt eltarthatóságát csökkenti.

„Molnárok-munkája” jelleg.

Raktáron tartunk valódi svájci

szítaselymeket

minden számban. Valódi kenderből szőtt malomhevedereket, serlegeket, serlegcsavarokat, a legjobb minőségű gépszíjakat, varrószíjakat, valamint porszűrőket és síkszítazacsokkat, kész állapotban, az összes műszaki cikkeket és mindenféle malomfelszerelési anyagot elsőrendű minőségben a legszolidabb napi áron.

Körén ajánlatot;

Műszaki és Malomfelszerelési Vállalat
Budapest, V., Csáky-u. 8. Telefon: 111-418

KARTAL TESTVÉREK MŰSZAKI KERESKEDŐK Budapest,

V., ALKOTMÁNY-UTCA 27. SZÁM
Tel: 1-180-53, 1-194-84. 30rgcm: Kartalok Budapest
Fióküzlet: Szombathely, Március 18-16r 16. sz.

Ha jóf akar, **DUFOR** selymet vegyen!

Hetibérek a malomiparban

Előző két számunkban közzétettük a molnárpari munkabérek megállapító bizottság által megállapított új hetibérek és az új területi beosztás. A bizottság javaslata jóváhagyás végett 5/1939 IX. szám alatt már az iparügyi miniszter előtt fekszik. A javaslat 1. hó 18-án tetetett közhírré és ellene a közzététel napjától számított 8 napon belül az iparügyi miniszterhez intézett felszólalásnak van helye. Aki tehát a munkabérmegállapító bizottság határozata ellen felszólalni kíván — és azt hiszi, hogy számos ilyen malom akad — az *felszólalását 1. hó 25-ig okvetlen adja postára* a bizottság jegyzőjének, Adamecz Kálmán okl. gépészmérnök címére (Budapest, Iparügyi Minisztérium, II., Lánchíd u. 2).

A bizottság javaslatában még a következő elvi határozatok foglaltatnak:

Almolnár az őrlevezetői munkakörben a főmolnár helyettese olyan malmokban, ahol a főmolnár felügyelete alá beosztott legalább 20 munkavállaló dolgozik, akkor is, ha a főmolnári munkakört a tulajdonos (bérlet) vagy családtagja látja el. **Kézelőmolnár** kisebb malmokban azon molnársegédje, aki — bár maga is munkahelyen dolgozik — többi munkatársainak az őrlevezetésében felügyelője és őrlevezetője, feltéve, hogy ezt a felügyeletet és vezetést rendszeresen és ténylegesen nem maga a molnárpari szakképzettséggel bíró tulajdonos (bérlet) vagy családtagja látja el. (Az őrlevezetés a koptatóra való felöntés és a kész őrlemezények közötti munkafolyamat). **Első segéd** a legalább négy, az őrlevezetésben résztvevő munkavállalót foglalkoztató őrlevezető vezetője, ha ezekben az őrlevezetői munkakörben beosztott munkahelye nincs.

Szakképzett molnársegédnek legalább a 3. bércsoport részére megállapított béreket kell fizetni akkor is, ha 4. vagy 5. bércsoportokban felsorolt munkakörökben dolgozik. Kivételek: az irodaszolga, kapus, éjjeliőr, kocsis, udvaros, kerti munkás és hasonló nem szakmabeli munkakörben dolgozók.

Általános határozatok: A hetibér 48 munkára ellenértéke. Ha azonban a munkást a munkaadó egy héten át 48 óránál kevesebbet foglalkoztatja, akkor is a teljes hetibért kell

kifizetni a munkásnak, kivéve a következő eseteket:

1. Ha a munkás törvényes rendelkezések, akadályoztatás vagy betegség miatt, vagy mert munkára nem jelentkezett, egy héten 48 óránál kevesebbet dolgozik, az így mulasztott minden munkára után a hetibér 1/48 része levonható.

2. Ha a munkaadó a hét folyamán a munkást a vonatkozó törvényes rendelkezések, illetve a munkarend alapján elbocsátja, úgy csak az elbocsátás hatálybalépésének időpontjáig kell a hetibér aránylagos részét kifizetni. Arra a napra azonban, amelyen a felmondás történik, legalább a hetibérnek egy napra eső részét ki kell fizetni.

3. Ha a munkást nem a hét elején veszik fel, úgy részére csak a belépés napjától számított időre kell a hetibér aránylagos részét kifizetni.

Ha a munkás egy héten 48 óránál többet dolgozik, úgy a 48 órát meghaladó minden munkára a hetibérnek felül a hetibér 1/48 része fizetendő. **Ehez járul a munkapótlék** azokban az esetekben, amelyekben azt a 27.621/1937. Ip. M. sz. rendelet előírja. Az idézett rendelet 1. §-ának 3. bekezdése alapján, az *előző héten elmaradt munkapótlék pótlására* egy héten 48 órán túl teljesített munkapótlékért azonban a hetibérnek felül *külön díjazás nem jár*.

Szakmány-, (akkord) béren vagy *részemunkaként*, avagy bármilyen egyéb formájú munkabér fejében elvállalt, illetve teljesített, munka után a munka idejére eső kereset nem lehet kisebb, mint a jelen határozatban a megfelelő munkahelyre, illetve munkabércsoportra nézve megállapított ugyanazon munkaidőre számított legkisebb bér.

A munkásoknak adott liszt és termény pénzbeli ellenértéke a malomellenőrök által havonként megállapított átlagáron számítandó. Az esetleg adott egyéb természetbeni juttatások (lakás, ellátás stb.) pénzbeli ellenértéke az Országos Társadalombiztosító Intézet mindenkor megállapítása szerint számítandó.

Ezzel hatályukat veszítik az 1.266/1938., 8.611/1938., 8.612/1938., 8.613/1938., 8.614/1938., 9.231/1938., 9.427/1938. és 71.085/1938. Ip. M. számok alatt megerősített határozatok.

Séta a búzavilágpiacon

A minden oldalról befutó kedvező terméshírekre az összes tőzsdéken lanyhaság váltotta fel az előző heti tartott irányzatot. Különösen a búza volt lanyha. Alig egy hét előtt még az *egyesült államokbeli* hivatalos jelentés a várható búzatermés mennyiségét az 1936. évből gyenge termés mellé helyezte és 523 millió bushel téli búzatermésről számolt, míg az egész búza terméshozamot 675 millió bushelre tette. Hogy ez milyen visszaesést jelent, elég arra rámutatnunk, hogy a búzatermés 1938-ban 930 millió, 1937-ben 873 millió, 1936-ban 626 millió bushel volt. Közben Észak-Amerikában jótékony és kiadós esőzések voltak, melyeknek nyomán a kilátások erősen javultak és már senki sem beszél rossz búzatermésről.

Kanadában szintén igen jelentős mértékben javultak a terméskilátások és az előző évi 326 millió bushellel szemben az idén 360 millió bushel búzatermésre számítanak a preritartományokban. Ennek következtében a Manitoba búza az összes búzákat között a legnagyobb árvesztést szenvedte.

Országoságból kerülőutakon szintén jó terméshírek érkeznek.

Jugoszláviában nagyjából változatlan a búzapiac helyzete, annak dacára, hogy a termésév a vége felé közeledik. A malmok alig vásárolnak, ennek dacára azonban a termelők, kiknek kezén még igen nagy készletek vannak, nem igen akarnak engedni az árakból. Legutóbb vagónárúért 146 dinárt, uszályba ra-

kott búzáért 150 dinárt értek el. A terméskilátásokat egyébként kedvezően ítélik meg.

Olaszország arra számít, hogy az idén búzatermése a 80-85 millió q-t el fogja érni, amivel belföldi szükséglete körülbelül fedezve is volna. Ennek dacára néhány millió métermázsza búzára minden körülmények között szüksége lesz az országnak, azon kívül, amit tartalékolnak. Olaszország egyébiránt tartalékok gyűjtésének erősen nekifeküdt. Minthogy az olaszok lágy búzát termelnek, már csak keverésre is szükség van külföldi búzára s így remélhetjük, hogy a következő idényben is Olaszország jó búzavető lesz.

Romániában a vetések állása és a terméskilátások igen kedvezőek. Legújában az exportbúza állami prémiumát vagónonként 4000, a lisztét 5330 és a takarmánylisztét 4000 lejben állapította meg a kormány vagónonként, az 1939 június 10-július 9-ig terjedő időtartamra.

Argentína szintén az általános ellanyulás hatása alatt áll. Az árak esőkkenek. Érdekes, hogy míg — a mi pénzünkben számítva — egy évvel ezelőtt június közepén Buenos-Airesben 12 P 30 fillért fizettek 1 q búzáért, addig a búza ára ottan ma csak 8.35 P, tehát az áresés egy év alatt 3.96 P volt.

Rotterdamban még nagyobb különbség van az idei és tavalyi júniusi búzaárak között. Ma egy éve még ugyanis pengőbe átszámítva, 17.49 pengőt, míg

„Takarékos”-mosógép
100 kg búzához kb. 30 liter víz
Árusítja: **Kemény Manó**
Budapest, V., Akadémia-utca 21.

mostan 9.76 pengőt fizettek búzáért s így egy év alatt az ottani piacon a búza ára 7.73 pengőt esett.

Franciaország búzatermése az idén nem sikerült s így csak a belföldi szükséglet kielégítésére lesz elegendő a termés. A franciaországi búzakereslet tehát az idén minden jel szerint elmarad.

Ausztráliából 9 pennivel olcsóbb búzaajánlat érkezett Angliába, ami meglepte a piacot, mert Ausztráliának még mindig jó felvevőpiaca a Távolkelet. Ennek dacára sem tud feleslegétől megszabadulni s így nyomott árakon igyekeznek feleslegét elhelyezni.

Mindent összevetve: számolni kell a búza további ocsóbbodásával az egész világon.

Intézőbizottsági ülés a Vidéki Középmalmok Exportegyesületében

Teljes létszámú intézőbizottsági ülést tartott f. hó 19-én, d. u. 6 órakor a Vidéki Középmalmok Exportegyesületének intézőbizottsága dr. vitéz Miskolezy Hugó országgyűlési képviselő elnöksége alatt.

Jelen voltak: Nyíri István országgyűlési képviselő és Tóth István társelnökök, Csusz Gyula, Friedrich Antal, Zsoldos László, Tóth Gőzmalom Rt. képviselője Hanzly Lajos intézőbizottsági tagok és dr. Karácson Jenő főtitkár.

A folyóügyek letárgyalása mellett foglalkozott az intézőbizottság azokkal a bujkáló támadásokkal és aknamunkával, amely az Egyesület ellen folyik. Ezt az aknamunkát a vidéki malmokkal szemben álló csoport érdekében folytatják azok, akiknek nyilvánvalóan nem tetszik az Egyesületnek az az eredményes működése, amely mindenkor összehasonlításra nyújt alapot és ez az összehasonlítás kellemetlen azoknak, akik csak ígérnek, de eredményeket nem érnek el, s akik nem az iparágért, hanem az iparágból élnek.

Az intézőbizottság elhatározta, hogy a legereyesebben állást foglal ezekkel a törekvésekkel szemben, s ha nem kap biztosítékot arra, hogy ezek meg fognak szünni, nem riad vissza attól sem, hogy a konzekvenciákat a legmeszszelbbmenően levonja.

Dr. Karácson Jenő főtitkár bejelentette, hogy a zártszámbizottsági tagsági működésében, a malomipar érdekében kifejtett munkájában korlátozni kívánták, s ehhez módot nyújtott az az indiszkrécio, amely éppen olyan helyről történt, ahol az ipari érdekeket kellett volna védelmezni. Ezért felajánlja a lemondását s kéri az intézőbizottságot, hogy helyette mást jelöljön az Egyesület képviselőjeként a zártszám-véleményező bizottságba.

Az intézőbizottság Tóth István társelnök indítványára a lemondást nem fogadta el, s ragaszkodik ahoz, hogy a zártszámbizottságban továbbra is az Egyesület főtitkára legyen az Egyesület delegáltja.

ROVÁTKOLÁS

48 CSISZOLÁS legalkalmasabb gépekkel jutányos áron
GENERAL LAKATOSÜZEM (FARAGÓ)
BUDAPEST, V., VÁCI UT 42. SZÁM. Telefonszám: 2.914-14

WOLFNER GÉPSZÍJ VILÁGHÍRŰ

**Különleges célokra: „COSMOS” vagy „AERO” minőség
Budapest, IV., Károly király-út 26.**

Nyár derekán, midőn az új őrlési szezon kezdetét veszi, az első időszerű természetesen kis nehézségeket és bizonytalanságot okoz, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy ahány év, annyiféle termés, annyiféle búza, igen ritka az, hogy két egymástutáni év búzájának minősége közötti kiesi legyen a különbség.

Ezért kell, mihelyst az első búzaminőség befutnak, azonnal a legintenzívebb vizsgálatokat folytatni, hogy azok, akik az őrleteket összeállítják, minél rövidebb idő alatt tisztában legyenek azzal, hogy mi az a maximálisan legjobb átlag, melyet elő lehet állítani. Erre bárki azt az ellenvetést teheti — és joggal —, hogy az elsőnek beérkező búzákat beérese még nem teljes, a búza fermentálódik és így a minőség állandó változásnak van kitéve. Ez kétségtelenül igaz, azonban igaz az is, hogy a fermentálódásnak is van úgy lefelé, mint felfelé egy határa, mely semmiesetre sem olyan mértékű, ami a minőségben túlnagy változásokat idézhetne elő.

Kétségtelen, hogy kísérleti malom birtokában precíz keveréseket és osztályozásokat lehet végezni, azonban hazánkban meglehetősen kevés malom rendelkezik ezzel. Azonban a gyorslat és tapasztalat azt bizonyítja, hogy kísérleti malom hiányában, egyszerű darálón is lehet egészen alapos és megbízható munkát végezni. Hogy itt nem törejtünk, hanem szorítjuk a hengert, hogy a kívánt 65%-ot elérjük, az esupán azt eredményezi, hogy egy meglehetősen sötét, körülbelül a 7-esnek megfelelő anyagot kapunk. Ha ezt vizsgáljuk a farinográfán, rögtön látni fogjuk, hogy:

1. a darálón nyert örlemény vízfelnyelő képessége lényegesen nagyobb, mint a kísérleti malomé, mert több héjrész került az örleménybe;
2. a darálón nyert örlemény farinogramja lényegesen gyengébb a másikénál, mert többszöri felöntés után a hengereket mindig jobban szorítottuk, ami által a búza kissé „agyonörldött”.

A kísérleti malmon és a darálón őrölt búza közötti különbség igen tekintélyes a farinográfán, a gyakorlat azt mutatja, hogy átlagban 40-50 egységet is kitesz, szóval azon búza farinogramja, mely kísérleti malmon őrldött és 440-es kifutási pontot mutatott, ugyanaz darálón esupán 390-400-at eredményez.

Ezt figyelembe véve, a kísérletek nem is túl hosszú sora után rájön a laboráns, hogy mit várhat egy 400-as, 360-as, vagy akár 250-es kifutási ponttal bíró búzától a liszt típusoknál. A darálóval végzett kísérletek is világossá teszik előtte, hogy számíthat-e a 390-es búzából 500-as 0gg-re, vagy 440-es 6-osra. Hogy tehát megfelelően keverjük a búzát, állandó jellegű liszt típusok elnyerése céljából egy daráló is megbízható munkaeszköznek bizonyul a farinográf mellé. Hogy a búza tényleges őrldértékét csak a farinográfán lehet megállapítani, mi sem bizonyítja jobban, mint az a tapasztalat, hogy egyforma fajszűlű, egyforma kinézésű, sőt egyforma sikértartalommal bíró búzákat a farinográfán igen eltérő eredményeket mutatnak. Régebben magától értetődő volt, hogy az acélos, piros 83-84 kg-os búza csak kiváló minőségű búza lehet. Hogy ez nem minden esetben így van, azt saját tapasztalatomból mondhatom. Két évvel ezelőtt vizsgáltam egy 85 kg-os, nagyon szép, acélos piros búzát és annál nagyobb volt a meglepetésem, midőn a farinográf 265-ös kifutási pontot mutatott, értékszáma pedig ez volt, szóval a legsilányabb. Nem vitás, hogy ilyesmi elég ritkán fordul elő, azonban gondoljunk azokra, akik véletlenül ilyet vásárolnak a legjobb hiszemenben és a legrosszabbat kapták. Erre mondhatnák egyesek, hogy úgy kereskedők, mint malmok, elsősorban a fajszűlű alapján vásárolnak mégis. Természetesen így vásárolnak, mert nehezebb búza jobb %-os kiaknázást jelent, szóval a hangsúly elsősorban a mennyiségen van. Ha azonban a minőségre való törekvés is egy rangsorba fog kerülni a mennyiségével — és ez be fog következni —, kétségtelen, hogy egyéb szempontok is fogják az árakat kialakítani, mint a fajszűlű és a többi.

A farinográf szerepe a búzavizsgálatokkal azonban még korántsem zárult le. Kétségtelen, hogy a legnagyobb jelentősége itt van, mert ha a kezdet rossz, minden rossz, de nagy segítségére lehet a főmolárnak is a helyes lisztosztályozás tekintetében.

Hogy standardminőségű liszt típusokat állíthasson elő a malom, annak esupán egyik feltétele a helyes búzakeverés. Igen sok hibaforrás lehet azonban az őrlésben is, amiket nem kis mértékben ugyancsak a farinográf igénybevételével lehet kiküszöbölni.

Hogy a lisztek állandó minőségét ellenőrizhessük, ehhez szükséges minden félmalter, vagy

minden malter minden egyes lisztjének a vizsgálata. Ez azonban még korántsem elég. Mert előadódhatik az az eset, hogy a búza azonos, az őrlés menete szintén és a liszt típus mégis igen nagy ingadozásokat mutat. Ennek oka abban rejlik, hogy a lisztosztályozó természetesen figyel a színre, a főmolárnak a %-os kiaknázásra, közben a búza, dacára annak, hogy a darálón megőrölve azonos eredményeket mutatott, a magasörlés alkalmával sokféle lesz felaprózva és a különvált részek nem mindig ugyanazok, mint ugyanaz egészben; hasonló búzákat egyes átmeneteli vagy féltermékei nagy különbségeket mutathatnak. Ez pedig sok bajnak válhat okozójává. Hogy ezt a hibaforrást kiküszöbölhessük, nem elég a búzákat és lisztek vizsgálata, hanem szükség van külön az egyes esővek vizsgálatára is, melyből egy-egy liszt típus összetevődik. Tudva azt, hogy itt három fontos tényezőt kell figyelembe venni, mint a százalékat, szint és a minőséget, ennek a háromnak a közös nevezőre hozása nem könnyű feladat. Tegyük fel például, hogy megállapítottuk a farinográfán, hogy egyik lisztünket x eső képeselése lényegesen feljavítaná, azonban ebből kifolyólag a színben állna elő visszaesés. Vagy adva lehet a fordított eset is, esetleg a kiaknázásban is eltulodások állhatnak elő.

Mégis, megfelelő gyakorlat után, ha a molnár ismeri a laboratórium, a laboratórium pedig a malom munkáját, nem kétséges, hogy a fentebb említett három tényezőt összhangba lehet hozni úgy, hogy a „kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon.”

Röviden összefoglalva az elmondottakat, ki-tűnik, hogy a farinográf helyes gyakorlati alkalmazása az üzemenlőrzésben lehetővé teszi számunkra azt, hogy nemcsak azzal vagyunk tisztában, hogy mit gyártottunk, hanem azzal is, hogy mit fogunk gyártani.

**•JÓLESIK A PIPA MERT
•OROSZLÁN A SZITA**

**Az OROSLÁN szitaselymek
védjegyű magyarországi vezérképvisellete:**

Roseth György

**Budapest, V., Katona József-utca 27.
(Phönix-ház) Sürgönycim: ROZULA**

Növényi olajok, mint motorkenő anyagok

A háború alatt, de a háború utáni időkben is gyakran felvetődött az ásványolaj behozatalára szoruló államokban az a kérdés, hogyan lehetne az ásványolajat legalább is részben helyettesíteni növényi olajokkal pótolni? Nálunk egyébként még nem is olyan régen a gazdasági gépek kenésére általánosan a repecolajat használták. Azóta azonban a gépek kenési igényei éppen úgy, mint maga az egész ásványolajipar annyira megváltozott, hogy a növényi olajok részben értékük, részben fizikai tulajdonságaik következtében csak kivételes esetekben s csak mint póttanyagok jöhetnek számba.

Hazánkban legfeljebb még a ricinusolajról lehetne kenési célokra való felhasználásról beszélni a repecolaj mellett. Többi olajaink legnagyobb részben száradó olajok. Minthogy ma már nálunk is olyan mennyiségben termelnek ricinusot, hogy gépkénőanyagként való felhasználását termelési okok nem akadályozzák, legfeljebb az olaj felhasználásának módja körül lehetnek nehézségek.

Tudvalevő dolog, hogy a növényi olajok, tehát a ricinusolaj is, erősen hajlamosak az oxigénfelvételre, tehát gyorsan fejlesztenek savakat, melyek a géprészeket megtámadják és azonkívül hajlamosakká válnak az elgyantásodásra. Ennek ellenére másutt is, nálunk is használnak ricinusolajat repülőmotorok kenésére, de csak rövid, legfeljebb néhány órai tartamú üzemidő mellett. Másiként áll a dolog, ha a növényi olajakat, köztük a ricinusot, ásványi olajokkal keverjük s ily módon fokozzuk kenőképességüket és tartósságukat.

A ricinusolaj ily módon való felhasználását a növényi olaj-érdekeltségek mintegy két év előtt hozták javaslatba az ipariügyi minisztérium előtt, mely kísérleti bizottságot alakított s annak elnökekül Szabó Gusztáv dr. műegyetemi tanárt kérte fel. Az 1938. év elején megalakult bizottság az eleje tüzött feladat megoldása érdekében a Műegyetem vegytani, technológiai és mezőgazdasági géptani intézetében beható és széleskörű laboratóriumi és motor-kísérleteket végzett.

Az olajipar a kísérletek céljaira hét, ásványolajban oldhatóvá tett ricinusolajmintát, egy repecolajmintát és 10 kiválasztott ásványolajmintát boesátott rendelkezésre. A ricinusolajminták közül már az előzetes laboratóriumi vizsgálat alkalmából négy használhatatlannak mutatkozott, miért is ezek a további vizsgálatokból kikapcsolattak. A többi ricinusolajjal, valamint a repecolajjal keverési, tárolási, oxidációs és motor-kísérleteket folytattak le.

A keverési kísérletek megmutatták, hogy a kísérleti ricinusolajminták amerikai ásványolajokkal keverve nem adnak elégséget,

de román eredetű, paraffinos ásványolajokkal készült elegyek már állandóbb jellegűek voltak.

Az elegyek tárolási kísérletei bizonyították, hogy azok legfeljebb 1-2 hónapig tárolhatók elváltozások nélkül.

Az oxidációs kísérletek megmutatták, hogy az elegyek viszkozitása a tiszta ásványolajokhoz képest jelentékenyen növekszik.

Motorkísérletekhez azokat a ricinusolaj-elegyeket használták fel, melyek 30 százalékból tartalmaztak ricinusolajat. A kísérleteket három különböző rendszerű benzinnel motorral hajtották végre. Eredményük általánosságban az volt, hogy a ricinusolaj tartalmú olajelegyek a motorokban lényegesen nagyobb lerakódást hagynak hátra, mint a tiszta ásványolajok. A lerakódás a legjobb esetben is kétszerannyi volt, mint amennyi ásványolaj után szokott maradni. A lerakódások általában kemények, fényes-feketék, lakkszerűek és csak nehezen eltávolíthatók voltak, tehát a lehető legrosszabb tulajdonságokat mutatták. Ennélfogva a motorra nézve károsabbak, mint az ásványolaj-lerakódások. Megállapították továbbá, hogy az elegyekkel legfeljebb 30-60 óráig volt lehetséges a kísérleti motorok üzemét fenntartani. Ezen idő után már teljesítményesökkenés és a benzin- és kenőolajfogyasztás erős növekedése volt megállapítható. Az egyes motorkísérletek után szétszedett motorok dugattyúgyűrűi kisebb-nagyobb mértékben be voltak süllye.

A bizottság végső következtetése csak az lehetett, hogy ezek az elegyek már nem alkalmasak arra, hogy motorok 500-1000 óras tisztítás nélküli üzemét és feltétlen biztonságát lehetővé tegyék. A bizottság a vázolt kísérleti eredmények alapján a további kísérletezést nem találta indokoltnak és munkáját befejeztnek tekintti.

Magánvállalkozásra vár tehát az a feladat, hogy repec- és ricinusolajokkal, esetleg napraforgóolajokkal is megfelelő kísérleteket folytasson le és akár megfelelő ásványolajtermékekkel való célszerű keverés útján, akár más természetű és gazdaságos vegyi kezelési útján ezeket a hazánkban termelhető növényi olajokat gépkénési célokra alkalmassá tegye. Olajmalmaink saját hatáskörükön belül és anyagi eszközeikhez mérten folytathatnának ilyen kísérleteket és próbákat. Valaki egyszer mégis csak rájön a helyes módra és azzal a főnyereményt fogja kihúzni magának.

INTERNÁTUSOK polgárista fiúk és leányok, elemista fiúk és leányok részére. — HAVI DIJ 45. — PENGŐ. — Korrepetálás. Prospektust küld a Szentendrei Református Internátusok Igazgatósága. — Nyaralás, előkészítés.

EMERGÉ
gumitextil hajtószij

**A MALOMBAN IS
zavartalan munkát
biztosít!**

Gabonáink származásáról és fejlődéséről, új fajok keletkezéséről

Csaknem összes kultúrnövényeink — így a búza és a rozs is — messze földről, idegenből származtak európai földről. Még történelem-előtti időkben, részben azonban csak néhány száz év előtt vándoroltak be hozzánk. Innen terjedtek el azután európai tenyésztőjükkkel, ápolójukkal együtt az egész világon. Jelen-tétlen, kis terméshozamú, egyéb hiányosságokban is szenvedő, kezdetleges vadoncokból tenyésztődtek ki lépésről-lépésre a mai értékes kultúrformák. A kitenyésztesben a természeti erők és az ember csaknem egyenlő szerepet játszottak. Ezek a kitenyészített növények annyira eltávolodtak eredeti természetes állapotuktól, hogy az ember ápolása nélkül, magukra hagyatva, többé nem volnának képesek megélni. Nézzük csak a *burgonyát*! Ha a gumókat öszszel nem szednők ki a földből és nem őriznők meg télen át fagymentes helyen, akkor ez az európai emberi táplálkozásra annyira szükséges növény csakhamar letűnne a föld színéről. Eppen így állunk a *répával* is. Mindkét növény forró égövről származott át hozzánk és az ember ápolása és felügyelete nélkül nem volna életképes.

Európa számos népének egyik legfontosabb gabonája a rozs. Hosszú időközégekben, vándorló népek hozták magukkal eredeti hazájából, délkeleti Ázsiából, Kisázsian keresztül Dél-Oroszországba s onnan — még a bronz- és jégkorszak alatt — Közép-Európába. Különösképpen akarátunk ellenére jutott hozzánk a rozs, mert hosszú századokon át nem volt egyéb, mint a búzaföldek egyik gyommagva. Nyugat-Ázsiában még ma is az. Innen ered a török paraszt ama mondása, hogy a búza lassanként rozssá változik. Mindig kiirtja tehát gondosan a rozst a földből, ha tiszta búzához akar jutni.

Hasonló módon történt a zab átalakulása is gyommagból kultúrnövényé. Eredeti hazájában, Nyugat-Ázsiában és Északkelet-Afrikában még ma is csak gyom. A zab is aránylag későn, Krisztus előtt néhány ezer évvel került hozzánk.

Ezzel ellentétben az emberiség egyik legrégebbi tápnövénye a búza és az árpa. A legrégebbi leletek a korai kőkorszakig nyúlnak vissza. Ezekben a korai időkben a gabonafajok sokféle hiányossággal voltak megterve. Ha a történelemelőtti ember a kalászatokat megkísérelte — természetesen kézzel — leszedni, azonnal darabokra törtek, vagy máris a földön hevert széjjelzört magjuk. Ez minden vadon növő növény ősi természetes tulajdonsága, mert csak így tudta a szél segítségével fajtát fenntartani és elterjeszteni. Valószínűleg az ősember ösztönyszerűleg azoknak a kalászatoknak magvait vette el, melyek gyenge érintéskor nem töredezték darabokra, gondolván, hogy ezeknek összetartóbb kalásza lesznek. Így tenyésztett ki már az ősember fajokat, melyeknek kalásza nem hullottak szerteszéjjel. Az ősi, vad formáknak apró kalásza voltak, apró magvakkal. Azáltal, hogy az ember már bizonyos mértékben gondozta, lassan-lassan, az idők folyamán nagyobb kalászos és nagyobb-magvak keletkeztek.

A búzafajok javításának vágya a mai emberiségben épen úgy meg van, mint őseiben. Mert nagyon sok kívánni valót hagynak még fenn gabonafajtáink. A különbség csak az, hogy a kitenyésztes útján való fajtajavítást ma nem a földművelő, hanem a tudományosan dolgozó kutató végzi. A probléma igen nagy és megoldása a legnagyobb nehézségekre talál. A mezőgazda például olyan búzafajokat kíván, mely a barna- és sárga rozsdának, vagy a repülőöszögnek ellenáll. Tudjuk ugyanis, hogy ezekkel a gombabetegségekkel szemben, melyek a termést oly gyakran fenyegetik és tönkreteszik, még eddig nem ismerünk vegyi ellenszert. A kérdésesen véglegesen csak olyan búzafaj kitenyésztesse segítene, amely ezekkel a betegségekkel szemben immunis.

A búza egyébként egy igen nagyigényű, míg a rozs meglehetősen igénytelen növény. Számátalan kísérlet folyik abban az irányban, hogy egy olyan búza-rozs keresztezést állítsanak elő, mely a búza minőségét és nagy termőképességét a rozsnak talajban és klímában való igénytelenségével együtt magában egyesíti. Dacára a rendkívüli nehézségeknél, a kísérletek teljes sikerrel bíznak.

A tenyésztési tudományos növénykísérletek terén ma Amerika és Németország vezetnek. Az új faj kitenyésztesének egyik módja az,

hogy nagymennyiségű növényből gondosan kiválogatnak olyanokat, melyek bizonyos meghatározott tulajdonságokat mutatnak. Minden egyes ilyen kiválasztott kalásznak magját külön parcellába vetik. A termésből ismét azokat az egyedeket választják ki, melyek legjobban mutatják a kívánt tulajdonságokat. Ez így megy azután évről-évre, a leggondosabb válogatás és a legminuciózusabb munka mellett. Végül azután már olyan termés áll elő nagyobb területen, mely már teljesen elüt tulajdonságaiban őseitől és új tulajdonságaiban egységes. Ilyen módon tenyésztették ki a nálunk is közzismert és világhírű petkusi rozst is. De ennek a kitenyésztesési módszernek köszönhetik létüket a mai kitűnő cukorrépa-fajok is. Míg 1747. évben olyan *cukorrépa-fajok*, melyekben átlagosan 4% cukor volt, a jobbak közé tartoztak, addig az átlagos cukortartalom 1871-ben 13%-ra, napjainkban 18–22%-ra emelkedett.

Amidőn német tenyésztők újból meggyőződtek a Mendel-féle átöröklési törvény örök igazságáról, rátértek a keresztezés útján való tenyésztésre. A kombinációs tenyésztési eljárásnak világsikert hozott a híres svéd tudós, *Nilson-Ehle*. A svéd búzák ugyanis eléggé fagyellenállóak voltak, de csak igen kis termést hoztak. Ekkor 1890-ben behozták a bőhozamú, magaskultúrájú angliai Squarhead búzát. Ez azonban szigorú teleken — melyekben Svédország bővelkedik — kifagyott. Ényhe teleknél azonban épen olyan bő termést hozott, mint hazájában, Angliában. Igen hosszadalmas és fáradságos keresztezések után végül Nilson-Ehle egy olyan fajt tenyésztett ki, mely az angol búza nagy hozamát és a svéd búza nagy fagyellenállását szerencsésen egyesítette magában. Ezáltal a svéd búzatermés hozama egy csapással 30–35%-kal emelkedett.

Az átöröklés tana egyik legfiatalabb hajléka az élettani tudományoknak. Noha csak 30 évre tekinthet vissza, máris soha sem sejtett főkélyre emelkedett, melyet vitathatatlan és kézzelfogható sikerek igazolnak. Ennek dacára ez a tudományág még csak a kezdet kezdetén van. Igen behatóan és nagy méretekben dolgoznak a kutatók *olajnövények* kitenyésztesén. Különösen Németországban folynak szakadatlan kísérletek, mert Németországnak volna legnagyobb szüksége egy olyan növényre, mely egyrészt szirgadzalkódását feljavalta, másrészt a szójababot, mely a mi klímánk alatt nem valami jól terem és amellet rengeteg mennyiségben kerül Mandzuriából Németországba, kiszorítaná. Viszont egy ilyen megfelelő olajnövény annyi fehérvérjébbel is hozna a német állattenyésztésnek, hogy tej, vaj, hús és disznózsír belföldön az eddiginél nagyobb mértékben volna termelhető s így a behozatal ezen élelmiszerekből csökkenthető volna.

Különösen kiterjedt kísérletek folynak *len*-nel. Ennek a növénynek tudvalevőleg kétféle válfaját termelik nálunk is. Egyik a rostlen, másik az olajlen. Az egyiknek magja igen kevés olajat ad. A másiknak pedig rostjai alkalmasanok a szövésre. A tenyésztési kísérletek célja egy olyan lenfaj kitenyésztesése, mely mindkét faj jó tulajdonságait egyesíti magában. Az eddigi eredmények olyan biztatók, hogy belátható időn belül meg fogják lepni a világot.

Közben azonban a hazai növénybiológusok sem pihennek. Magyarországon is szép sikereket értek el minden téren. Elég, ha a jobbnál jobb *bánkúti búzára* utalunk. Ezek mind keresztezések útján, kitartó, fáradságos és hosszadalmas munka után jöttek létre. Nemrégiben lapunk hasábjain jeleztünk egy új olajnövényt, melyet kitenyésztesse „Olajözön” néven máris forgalomba hozott s mely rövidesen meg fogja hódítani minden mezőgazda szívét. Az alkotó, teremtő munka az egész világon szakadatlanul folyik.

A kezdet stádiumán túl vannak már azok a kísérletek is, melyek gabonaféléket, *nagy hozammal és föld nélkül, tisztán vegyi táplálással nemcsak, hogy felnevelnek, de be is érlelnek*. A kísérleteket steril homokban folytatják, tehát olyan talajban, amelyben semmiféle olyan tápanyag nincsen, melyet a növény hasznosíthat. Epen ezért tíz-húszorannyi növényt tudnak felnevelni akkora területen, mint a szabadban. A növények csak vegyi tápanya-

got kapnak. Az eredmény még azokat is elképeszti, akik pedig sokat reméltek ezektől a kísérletektől. A kísérletek természetesen a legnagyobb titokban folynak és a *hazai sajtóban még nem is igen olvashattunk róluk*. Ezeknek a kísérleteknek láttára olyan perspektíva nyílik meg előttünk, melyek még a legvadabb fantáziát is túlszárnyalják. Gondoljunk csak oly búzatermesre, mely földtől, klímától és időjárástól teljesen független. Búzatermesre, melyet *gyárákban* fognak előállítani. *Vagy a mai területek századrészen*. Gondoljunk élő búzatermő cserjékre. Ma még utópai. Holnap már valóság lehet. Hiszen még millió számra élnek emberek, akiknek gyermekkorukban azt tanították, hogy a repülés örök lehetetlenség s aki ezzel komolyan foglalkozik, az a bolondok házában végez! A tudomány nem pihen; az ember, kit az Isten saját képére teremtett, folytonosan igyekszik kihasználni azt az isteni sugallatot, mely az emberi agyban új eszméket termel és elérni igyekszik azt az eszményi magasztalat, melyet részére az isteni bölcsesség kijelölt.

A felvidéki gőzgépezési és kazánfűtői bizonyítványok

1. §.

A Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területeken illetőséggel bíró azok a gőzgépezők és gőzkazánfűtők, akik az 1938. évi november 2-án ott hatályban volt jogszabályok alapján nyertek gőzgépezési és gőzkazánfűtői képesítést és a gőzgépezés és gőzkazánfűtés körül Magyarország területén alkalmazásban vannak, vagy alkalmazást kívánnak vállalni, képesítési bizonyítványukat — e rendelet közzétételétől számított 90 napon belül — a kassai gőzgépezési és gőzkazánfűtői vizsgálóbizottságnak (Kassa, Tordássy-u. 7. sz.; II. em. VI. a.) érvényesítés céljából bemutatni tartoznak.

2. §.

Az érvényesítés iránti kérvényhez helyhatósági bizonyítványt kell csatolni annak igazolására, hogy a kérvényező 1938 november 2-án a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki területen illetőséggel bírt. A kérvény és mellékletei bélyegilleték alól mentesek.

A 3–5. §-ok a bizottság részére tartalmazzák utasítást.

6. §.

A Magyar Szent Koronához visszacsatolt területeken illetőséggel bíró, képesített azok a gőzgépezők és kazánfűtők, akik e rendeletben kijelölt határidőn belül képesítési bizonyítványukat érvényesítés céljából nem mutatták be, valamint azok a gőzgépezők és kazánfűtők, akik nem a Magyar Szent Koronához visszacsatolt területeken bírnak illetőséggel, de a visszacsatolt területeken 1938. évi november hó 2-án hatályban volt jogszabályok alapján nyertek képesítést és Magyarország területén vannak alkalmazásban, vagy kívánnak alkalmazást vállalni, valamely hazai vizsgálóbizottság előtt a 17.003/1901. K. M. számú rendelet 14. §-ában előírt honosítási eljárásnak tartoznak magukat alávetni.

MAGYAR LAJOS

GÉPSZIJ- ÉS MŰSZAKI BŐRÁRUGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Budapest, V., Katona József-utca 9—11. sz.

Telefon: 113-703 és 120-262.

G y á r t :

bőr-hajtósíjakat, műszaki bőrárukat, textil-technikai bőrárukat a legjobb minőségben, elsőrendű kivitelben. Szakszerű tanácsadás minden szíjtechnikai kérdésben.

„Triumphflex”-gépszíj
a modern gépi üzem
legjobb hajtósíja

KARCZAG ÉS TARSA műszaki cég, Budapest, VI., Lázár-u 13. Telefon: 119-084

Cégünknel kaphatók a legrégebbi svájci szitaselyemgyár,

H. Th. Pestalozzi

cég világhírű gyártmányu szitaselymei.
Várjuk rendelését.

Kitűnő szitalóképességért és minőségért szavatolunk!
Kérjen ajánlatot!

„Pernyész-féle”

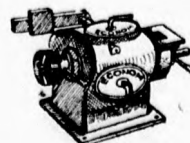
érdesfelületű verőléc nélkül nincs jó hámozás. Az üszkös és csírás gabonát is 100% biztonsággal tisztítja.

Kérjen ajánlatot!

„ECONOM”

tányéros rendszerű őrlemény felbontógépek a legkiválóbb hatásokkal dolgoznak!

Próbálja ki!

HIREK

Lemondások az Orsz. Malomszövetségben. Dr. *Vitéz Miskolczi Hugó* országgyűlési képviselő, a Vidéki Középmalmok Exportegyesületének elnöke és Dr. *Karácson Jenő*, az egyesület főtitkára az Országos Malomszövetségben viselt intézőbizottsági tagságukról lemondottak.

Magyar Malmok Címirtára. Régóta nélkülözött és hézagpótló munka jelent meg, „Magyar Malmok Címirtára” elnevezéssel. A címirtart *Jutassy Ödön*, a magyar malomipar régi, de nem elfelejtett munkása állította össze, aki magas korban még mindig friss és fiatalos lendülettel munkálkodik. A címirtár három részből áll. Az első rész közigazgatási beosztásban tartalmazza a magyarországi malmok és darálóüzemek pontos névjegyzékét, a második rész helységek szerinti betűsorrendben sorolja fel a malmokat, a harmadik rész ugyanilyen két beosztásban a visszaesotlott területek malmainak és darálóüzemeinek névjegyzékét tartalmazza.

A Címirtár pontosságát és megbízhatóságát illetően az előző ekként szól: „Emberileg minden lehetőet elkövettem, hogy adott körülmények között a leghasznosabb anyagot adjam az érdekeltek kezébe.”

Magunk is meggyőződünk, hogy a Címirtár lelkes, lelkiismeretes és pontos munka eredményeként született meg.

A felvidéki malmok villanyáramdíja. E tárgyban minisztériumi értekezlet volt, melyen a felvidéki érdekelteket malmokat *Jókay Imre*, az Országos Malomszövetség társelnöke képviselte. A villamos társaságokkal, melyek magánvállalkozások, annak idején a malmok külön-külön kötötték szerződést az árammal való ellátás és az áramdíjakra vonatkozólag. Ezek a szerződésileg megállapított áramdíjak túrhe-tők volna, ha a csekkorona átszámítása 1:7 arányban történik, ami most már biztosítva van, noha a villamos társaságok kísérletet tettek arra, hogy a csekkorona 5:1 arányban számítsák át, ami az áramdíjak megrágitását jelentette volna, már az átszámítási kules alkalmazása révén is. Azonban a villamos társaságok most az áramdíjak direkt felemelését hátrózták el. A kormány az áramárakat csak a közvilágítás és a közvilágítás szabályozni, magánvállalkozásokba azonban egyelőre nem kíván beleavatkozni. Azért ez úton is felhívja *Jókay Imre* társelnök az érdekelteket felvidéki malomtulajdonosokat, hogy abban az esetben, ha a villamos társaságoktól áramdíj felemelési értesítést kapnának, ne egyenként tárgyaljanak a társaságokkal, hanem értesítsék erről az elnököt, aki gondoskodni fog arról, hogy az érdekeltek ebben az ügyben együttesen, illetve egyetemlegesen tárgyalhassanak a villamos társaságokkal.

Gyermeknevelési járulék 1939. évre. A Budapesti Közlöny június 20-i számában jelent meg a 28.990/1939 Ip. M. számú rendelet, az 1938:XXXVI. tc. értelmében fizetendő gyermeknevelési járulék egységének megállapítása tárgyában. A rendelet a gyermeknevelési járulékegység mérvét az 1939. évi 48 pengőben állapítja meg. Hatálybalépés napja 1939 június 20. Egyidejűleg a 73.100/1938 Ip. M. sz. rendelet hatályát veszti.

Mestervizsga Békéscsabán. Folyó hó 15-én nyolc jelölt jelentkezett a mestervizsgáló bizottság előtt, melynek elnöke *Lepény Tamás* hentesmester, tagjai *Flamm Jenő* és *Gécs László* voltak. A szegedi Kereskedelmi és Ipar-kamarát *Pleskó András* iparkamarai titkár képviselte. A nyolc jelölt közül *Túri József* békési és *Adamik Mihály* gyulai jelölt egyhangúan, kitünő eredménnyel, míg öt jelölt szó-főbbséggel nyerte el a molnármeisteri címet. Egy jelöltet három hónapra visszavetettek.

Malomeladás. Özv. *Hajdu Sándorné* tíz-járatú, gőzüzemű, vegyesörlésű kétegyházi mal-mát eladta egy társaságnak, mely két kétegy-házi gazdálkodóból áll. A malom, mely a köz-ség egyetlen, jóforgalmú malma, értesülésünk szerint 42.000 pengőért kelt el. A malmot az új tulajdonosok megbízásából *Szombati András* főmolnár fogja vezetni, aki a malomnak eddig is főmolnárja és vezetője volt.

Táblai döntvény. Az alkalmazott biztosítási kötelezettségének bérhatár-megállapításánál csak a fix javadalmazást lehet számításba venni. Ekként döntött a kir. tábla jogegységi tanácsa 8. sz. jogegységi határozatával. Ennek következtében a MABI elnöksége úgy határozott, hogy a döntvény folytán előállott új helyzetnek megfelelően az elmaradt biztosítási díjakat 1939 január havától eszközli. A döntvény kimondja, hogy a törvény szerint a betegségi ágazatban évi 3600, az öregségi ágazatban évi 6000 P a javadalmazás a biztosítási kötelezettség bérhatára. Különböző előző ellentétes ítéletek után a táblai döntvény tisztázta, hogy a javadalmazási bérhatárnál a jutalék s egyéb változó juttatás nem vehető figyelembe. Ezt már egyébként utazókra, ügynökökre és pénzbeszedőkre vonatkozólag a 6500/1935 M. E. sz. rendelet is megállapította s így a jelen táblai döntés az üzletvezetők, fiókvezetők és egyéb, forgalmi, vagy egyéb jutalékban részesülő alkalmazottak bejelentési és biztosítási szempont-ból fontos és jelentős.

Malmi hírek Oroszországból. Az orosz malomipar számára az 1938. évre elkészített munkaprogramot csak 95 százalékban tudták a malmok megvalósítani. Hogy milyen óriási kapacitást az orosz malomipar és hogy milyen mennyiségekkel dolgozik Oroszország, azonnal megértjük, ha megtudjuk, hogy ez az 5 százalékos hiány lisztben 7.500.000 métermáza hiányt jelent és így az ellátásban komoly zavarokat okozott. Különösen érezhető volt a malmok hátramaradása az első félévben. A második fél-évben már nem tudta behozni a malomipar teljesen a mulasztást, dacára annak, hogy az őrleési viszonyok némileg javultak. Az őrlesek visszamaradásának oka részben az volt, hogy a malmokat nem tudták rendszeresen és kellő ütemben gabonával ellátni. Azonkívül gyakori volt a szakhiány, mely a malmok üzemét szintén akadályozta és sürgős javítások elhúzóda is hátráltatta az őrleéseket. Voltak még azon-kívül egyéb technikai akadályok is. Másrészt a malmok munkateljesítménye olyankor sem felelt meg a programnak, amikor az üzemek egyébként nem volt semmi akadály. Az üzem-költségek is 5 százalékkal haladták meg az előirányzott költségeket.

Liszt szállítási versenytárgyalás. *Zalaegerszeg megyei város közkörháza* liszt, dara stb. szállítására írásbeli versenytárgyalást hirdet. Ajánlatok 1939 június 24. déli 12 óráig, zárt és lepecsételt borítékban a közkörház gondnoksá-gához nyújtandók be. A borítékon fel kell tüntetni, hogy az ajánlat mire vonatkozik. Teljes szövegű versenytárgyalási hirdetmény, részle-tes szállítási feltételek és ajánlati űrlapok a közkörház gondnokságánál szerezhetők be.

Malmi közgyűlések. A *Gyöngyösvidéki Gözmalom Rt.* f. é. június 27-én, déli 12 órakor tartja Budapest, V., Mérleg u. 3. sz. alatt rendes évi közgyűlését, melynek tárgya az évi mérleg megállapítása és egyéb folyó ügyekben határozathozatal.

Erdős Malmok Rt. f. é. június 24-én, délelőtt 11 órakor rendes közgyűlést tart Budapest, Szabadság tér 17. sz. alatti helyiségében.

Hengermalom Rt., Füzessgyarmat 1939 jú-nius 27-én, délelőtt fél tíz órakor Füzessgyarma-ton rendes évi közgyűlést tart, melyen az évi mérleg megállapítása fog megtörténni.

Malomipar Rt., Párkány. 1939 június 30-án, délben 12 órakor tartja rendes évi mérlegmeg-állapító közgyűlést Budapest, V., Zoltán uca 8. szám alatt.

Somorjai Hengermalom és Villamosmü Rt., Somorja. Meghívja részvényesait a f. évi jú-nius hó 30-án, délelőtt 10 órakor, Somorján tar-tandó rendes évi közgyűlésére, melynek főpont-ja az 1938. évi mérleg megállapítása.

Malmi cégjegyzési hírek. *Első Endrődi Hengermalom és Villanytelep mint Szövetke-zet Korlátolt felelősséggel* cég március 11-én tartott közgyűlésén történt alapszabálymódosi-tások, továbbá, hogy a szövetkezet tartama 60 év, bejegyeztetett.

Kalocsai Paprikaermelő-, Őrlő- és Kereske-delmi Rt., Kalocsa. Az alapszabályok módosi-tása, továbbá dr. *Máté Tóth Jenő* és dr. *Sze-keres Gyula* igazgatósági tagok e minőségének megszűnése, *Dulovics Árpád* és dr. *Jurcsó Lajos* igazgatósági tagok e minősége, végül *Bánrévi Ernő* cégvezető ebbeli minősége és cégjegyzési jogosultsága bejegyeztetett.

Malombérlet. *Bátoryné Wagner Olga* orosházi leégett malmát kibérelte *Csizmadia Kálmán* orosházi lakos, a Bohus. és Pusztay-féle orosházi malom főmolnárja és évtizedek óta vezetője, az ismert kiváló szakember. Az új bérlő a malmot, illetőleg egyelőre csak a darálót július 1-én helyezi üzembe, míg a leégett malomrészt a közeljövőben kívánja 9-10 járattal felszerelni és üzembehozni.

A városi kövezetvámok megszüntetésének kérdése. Már egy ízben hírt adtunk arról, hogy a kormány a városi kövezetvámoknak — külön-nösen idegenforgalmi szempontból fontos — kérdést rendezni kívánja. Ez ügyben már több tervezet is készült az évek folyamán, melyek azonban a városok ellenzésén meghiusultak, de a MÁV is ellenezte a tervezeteket. A most elkészült tervezet a megszüntetés terheit a bel-földi közlekedési vállalatok útján kívánja be-hozni, melyek ezen a címen természetesen pótdí-jat szednének az áruszállítások után. Tehát ismét az ipar és kereskedelem fizetné meg az újítást. Ez rendben is volna, ha annak valami hasznát is látná. Mivel azonban a tervezet jár-művek után a vámokat tovább is szednék, a vi-déki városokban és nagyobb helységeken levő malmok azon óriási sérelme, hogy az őrleést a városokból és nagyobb helységekből a vámok és helypénzek szedésével mesterségesen a fal-vakba terelik el, nem orvosolhatnák. Ehelyett újabb terhet rónak a malmokra a póttuvar-díjak révén, azon a címen, hogy a vámokat megszüntetik, de amely megszüntetésben a mal-mok részére nincs köszönet.

A béreséplést képesítéshez kötik. Az ipar-ügyi miniszter a földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg 22.933/1939. II. Ip. M. szám alatt rendelettervezetet készített, melyet az érde-képviseletnek véleményezés végett már meg-küldött s melyet még az ez évi cséplési mun-kák megkezdése előtt kíván kiadni.

A tervezet rendelkezései önként értetődően csak az iparszerű cséplés, vagyis a *béreséplés* gyakorlására vonatkoznak, mivel annak a mezőgazdasági termelőnek tevékenységét, aki ki-záróan, vagy túlnyomórészt saját terményeit csépli ki, az 1884:XXVII. tc. 183. §-ának alkalmazása körül kialakult ipari közigazgatási jog-elvek szerint nem lehet iparüzésnek tekinteni. A tervezet főbb rendelkezései a következők:

A béreséplőipar gyakorlására csak az kaphat iparigazolványt, aki — az ipar gyakorlásához meg-kívánt általános kellékeken felül — vagy a 29.181/1897 K. M. számú rendelettel létesített gőzlokomobil és cséplőgépkészítő tanfolyam, vagy 130.401/1930 K. M. számú rendelettel létesített cséplő- és vetőmagtisztító gépkészítő tanfolyam, vagy a 10.358/1928 F. M. számú és a 88.840/1929. F. M. számú rendeletek alapján a földművelésügyi miniszter engedélyével rendezett mezőgazdasági gépkészítő tanfolyamok valamelyiké-nek sikeres elvégzését és közszégi előjárásági bizo-nyítvánnyal azt a körülményt igazolja, hogy lega-lább három hónapon át cséplési gyakorlatot foly-tatott.

Az, akinek az 1922:XII. tc. 13. §-ában 36. sor-szám alatt említett kovács (szerszámkovács) vagy a 42. sorszám alatt említett lakatos (műlakatos-, épü-ltetfelvasaló és géplakatos) ipar önálló gyakorlá-sához szükséges képesítése van, az előző bekezdésben felsorolt tanfolyamok valamelyikének sikeres elvég-zésén felül csak egyhavi cséplési gyakorlatot tartozik közszégi előjárásági bizonyítvánnyal igazolni.

Ezek a rendelkezések az cséplőgépek kezelésére irányadó szabályokat nem érintik.

Azok, akik a béreséplőipar gyakorlására a ren-delet hatálybalépése előtt nyertek iparigazolványt, iparukat továbbra is gyakorolhatják.

Uj képes árjegyzék jelent meg malmi és műszaki cikkekről, melyet bármely érdeklődő-nek készségesen és bérmentve küld meg *Roseth György*, Budapest, V., Katona József u. 27.

A leggazosabb gabonáját tökéletesen megtisztítja
kettős megszívással bíró
legújabb típusú, teljesen vasból szerkesztett

tarárunk.

Olcsó ár, elsőrendű kivitel, tökéletes munka. — Kérjen árajánlatot.
Első Magyar Gazdasági Gépgyár Rt. Budapest, VI., Váci-út 19.
Sürgőnycim: „Emag”
Telefon: 298—960

Használt gépszíj

elsőrendű minőségben, minden méretben, állandóan raktáron. Új és használt gépszíjak vétele és eladása.

BRAUN JENŐ, bórkereskedő, Budapest, VI., Paulay Ede-u. 33.

— A felvidéki malmok januári készleteinek adózása. A visszaesetelt Felvidék malmainak január 1-iki készleteinek lisztforgalmi adóváltás elszámolása tárgyában megjelent a m. kir. pénzügyminiszter 86.900/1939. XI. b. számú körrendelete a következő szöveggel:

1. A visszaesetelt Felvidéken működő malmok az 1939. évi január hó 1. napja óta kereskedelmi őrlelésben felőrölt búza minden q-ja után a magyar jogszabályok szerint fizetendő 4 P 50 fillér lisztforgalmi adó-váltásba beszámíthatják azt az összeget, amely az 1938. évi december hó 31. napján 24 órákor raktáron volt búzakészletüket a cseh-szlovák jogszabályok szerint monopoldij és forgalmiadó címén igazoltan terhelte. A rozs felőrlésénél semmiféle beszámításnak nincs helye.

2. Minthogy a cseh-szlovák jogszabályok szerint fizetendő monopoldij összege egyrészt havonként változott, másrészt a rozsvásárlások után juttatott megtérítések (prémiumok) mértékétől is függött, ezért az egyöntetű eljárás biztosítása érdekében a monopoldij és forgalmiadó címén a felőrölt búza q-ja után átlagosan beszámítható összeget 2 pengő 50 fillérben állapítom meg.

3. A 2. bekezdésben megállapított 2 P 50 f. beszámítására a malom csak akkor jogosult, ha a pénzügyi hatóság kiküldötte előtt igazolta, hogy a monopoldiját és forgalmiadót a cseh-szlovák monopólistársaságnak, illetve a felvidéki területek visszaeseteltésére a 200/1939. P. M. sz. rendelet 28. §-ában említett függő elszámolások letéti számlára szabályszerűen megfizette.

4. Az 1939. évi január 1-ső napján üzemnyitáskor készletben volt őrlemények után a cseh-szlovák jogszabályok szerint megállapított 2%-os forgalmiadót (pauzálét) a 200/1939. P. M. sz. rendelet 28. §-ának 3. bekezdésében említett függő számlára 1939. évi június hó 30-ig be kell fizetni tekintet nélkül arra, hogy a malom az őrleményeket forgalomba hozta-e vagy nem. Az egyöntetű eljárás biztosítása céljából a 2%-os forgalmiadó alapjának megállapításánál a búzaőrleményeket a 0-3-as lisztosztásban 33 P-vel, a 4-es és 6-os lisztosztásban 28 P-vel, a 6½-es és 7¼-es lisztosztásban 18 P-vel, a rozsolérményeket a 0. I-es lisztosztásban 22 P-vel, az I-esnél magasabb számjelzésű lisztosztásban 17 P-vel, a búza- vagy rozstakarmánylisztet és korpát 12 P-vel kell q-ként számítani.

5. A 4. bekezdésben említett őrleménykészletek után a cseh-szlovák jogszabályok szerint megállapított monopoldij, illetve forgalmiadó és a magyar jogszabályok szerint a kereskedelmi őrlelésre megállapított lisztforgalmiadóváltás közötti különbözetet megfizetni nem kell.

Néhány szó a racionalizáláshoz

A március 11-i és az április 22-i Magyar Molnár Lapjában megjelent „Mikor racionalizálunk?” cikkükre volna néhány szó megjegyzésem. Talán közérdek szempontjából is mérlegelhető volna.

Éppen mostanában kézbesítették ki a kispárosság érdekében a nyugdíj és adósság konvertálása ügyében szerkesztett kérdőíveket. Már korábban is felvettem a régi szaklapokban, hogy a molnárok nyugdíjkérdése is aktuális volna. De egyetlen hozzászólást sem olvastam cikkeimre, úgyhogy azt lehetne hinni, hogy nagyon jó sora lehet a molnártársadalomnak, ha egyszer se mozdult meg a nyugdíjkérdés ügyében.

Mindenféle tervezet lehet jó és elfogadható, de az én meglátásom szerint a molnárok bajait csakis úgy lehet megoldani, ha egy olyan intézményt állítanak fel, mely legalább 40% őrlelmalmost és 50-60% darálótulajdonost nyugdíjjal kártalanítana.

Az egész országra anyagilag káros és hátrányos annak a sok felesleges ócska gépnek járátása, mely a kismolnárságnak úgyszólván a napi száraz kenyeret se keresi meg. De darál, őröl, és nélkül, drága tüzelőanyaggal, amíg az egyik elkezd diktálni a szegénységet és ingyen, vagy áron alul dolgozik. Ezt nem is kell bővebben fejtegetni. A közönséges napszamos emberről is gondoskodni kíván a törvény! Akkor miért nem mozdul meg éppen a Molnárság? Nem, hanem még darálókra kérnek és adnak új jogokat.

Akik teljesen észszerűtlenül, anyagpocsékolásnál, ingyen dolgoznak, az ősi vagyont közösen pusztítják. Egy tisztességes nyugdíj alapjal intézményesen lehetne a malomipart feltámasztani a haldoklásból. Ajánlom az ügyet az országos egyesület figyelmébe.

szentkirályi Tóth Vince.

GRUBER FERENC ÉS FIAI, MALOMÉPÍTŐK
SZENTENDRE, BÜKKÖSPART 80. — Negyven év óta ismert szakember alapította. Tervezések, őrlelés-vázlatok, sikszitakere-vázlatok, szerelések gondos kivitele, sikszita-átalakítások. Lisztkeverővel kapcsolt csere-, valamint hűtőberendezések. Mindennemű malommalom munkák. Szakszerű, tartós munka, méltányos feltételek, teljes felelősség mellett.

INNEN-ONNAN

Ipari közigazgatási joggyakorlat. (A m. kir. kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter 12.175/1939. I. b. K. K. számú döntvénye). Az 1884:XVII. tc. 36. §-át, továbbá a 150.041/1930. K. M. számú rendeletet alkalmazó állandó joggyakorlat szerint a szabályszerű iparjogosi-vány alapján fenntartott és a hatóság által tudomásul vett iparüzemet közegészségügyi vagy egyéb közszempontból támasztott követelmények érvényesítése címén megszüntetni nem lehet. Ha valamely iparüzem az említett szempontból kifogás alá esik és ha valamely fél az iparhatóság részéről a felhívott jogszabályok alapján tett felhívásnak nem tesz eleget, akkor a szükséges intézkedéseket az iparüzem tekintetében a fél terhére közigazgatási úton kell foganatosítani, vagy pedig azt iparüzemet kártalanítás mellett ki kell sajátítani. Ezzel szemben nincs jogalap arra, hogy a közegészségügyi érdekekből támasztott követelmények nemteljesítése miatt az iparjogosi-vány „bevonassék”. Nincs törvényes akadályja annak, hogy a fél az iparüzési jogáról lemondjon azért, mert a közigazgatási úton foganatosítandó munkálatok az iparüzés értékével arányban nem álló kiadást eredményeznének, arra azonban kötelezni jogalap hiányában nem lehet.

Már a vulkánokat is a technika szolgálta. A jó öreg Vezuv van kiszemelve arra, hogy példát mutasson a föld többi tűzhányóinak. A vonatkozó merész tervet Schultz Pál wiesbadeni mérnök nyújtotta be az olasz kormányhoz, mely a részleges tervet most tanulmányoztatja. A terv a Vezuvból állandóan kiáramló forró gázok kihasználását és értékesítését célozza. A terv szerint a Vezuv mellett húzódó „Valle del Inferno” nevű völgyben hat mélyfúrást eszközölnének. A fúrások áttörnek azokat a rétegeket, melyek a Vezuv vulkánikus termékeiből képződtek és a fúrásokon kiáramló forró gázokat csővezetékeken felfogva, egy kazánházba vezetnék. A kazánházban 12 db magasnyomású gőzkazán állítanának be. A forró gáz csak akkor gyújtánék meg, mikor a kazán fűtőterébe kerül és a kazánban gőzt fejleszthet. A gőzt 12 nagyméretű gőzturbinára meghajtására használnák és elektromos erővé változtatnák át. A tervező technikus azt is kifejtéi tervében, hogy az erőtelepet nem veszélyeztetnék a vulkánikus erők, mert hiszen az elképzelhetetlenül nagy mennyiségű forró gáznak csak egy csekély töredékét vezetnék el. A tervező szerint az erőtelep a Vezuv kitörése esetén sem kerülne veszélybe, mert a Monte Somma arra a nyúlványára építették, melyen a híres obszervatórium áll és 40 esztendő óta a Vezuv számos kisebb-nagyobb kitörését érte meg, anélkül, hogy a legkisebb baja esett volna. Ha a tervet megvalósítják, akkor Olaszország egy új, hatalmas és értékes, kimeríthetetlen erőforráshoz jut.

Héliumkutatás Békésben. A hélium elem egyike a világ legértékesebb nemesszámainak. A légkörben elenyészően csekély mennyiségben fordul elő. Tömegében eddig gázkutak gázaiból nyerték. Az Egyesült Államokban számos olyan gázkút van, melyből nagyobb mennyiségben választható ki a hélium. Egyebütt számbavehető mennyiségben még nem akadtak héliumra, dacára annak, hogy a kutatás mindenütt nagy erővel folyik. A hélium kiváló tulajdonságai közül egyike a legfontosabbaknak, hogy fajsúlya alig valamivel magasabb, mint a hidrogéné s hogy utóbbival ellentétben nem gyúlékony. Így különösen a léghajózás terén szinte pótolhatatlan, mert a vele töltött léggömb tűz- és robbanásmentes, míg a gázzal vagy hidrogénnel töltött léggömbök tűz és robbanás veszélyének minden percben ki vannak téve. Az az óriási német kormányozható léghajó is, mely néhány évvel ezelőtt Amerikában elpusztult, vesztett annak köszönhető, hogy hidrogéntöltést a légkörben képződött villamos szikra felrobbantotta. Viszont azért volt kénytelen a Zeppelin-társaság a töltéshez hidrogént használni, mert az Egyesült Államok kormánya a héliumot hadászati anyagnak nyilvánította és kivitelét megtiltotta. A német-amerikai feszültségnek ez is egyik okozója. Most Békés közelében három mélyfúrású kút gáztartalmát teszi vizsgálat tárgyává az Országos Földtani Intézet, mert jelek vannak arra, hogy az héliumtartalmú. A kutatásokat Dr. Szilágyi Tibor fővegység fogja lefolytatni.

Szerszámok mai beszerzése. Szerszámokkal mint segédeszközökkel a munkálatok lényegesen könnyebben, egyszerűbben és olcsóbban végezhetőek el. A szerszámok két csoportra oszthatók, úgymint: a nyers szerszámra (pl. franciákules, kalapács) és a precíziós szerszámokra (pl. menetvágó, maró, fúró).

A szerszámgyártáshoz nagy hozzáértés és gyakorlat kell. Ugy az elkészítése, valamint a nyersanyag kiválasztása és annak kezelése hosszú évek tapasztalatait kívánják. Ahhoz, hogy precíziós szerszámokat pontosan, jól lehesse elkészíteni, a gyakorlati tudás mellett az elméleti tudásnak is óriási tere és fontossága van. Az elméleti tudás főleg az anyagismeret terére szorítkozik, amely maga is külön tudomány. Nagy elméleti tudást kíván a szerszámkészítéssel kapcsolatos szerszámgépek

BESSER „Rentabel” hámozóköpeny darálókő

az egész világon vezet

Vezérképviselő:

GERLACH JENŐ, Budapest, III., Bécsi út 112. Tel.: 162-265

beállítás és a szerszám kezelése (köszörülése) is.

Kellő gond fordítandó a modern tudomány segédeszközeivel felszerelt anyagvizsgáló laboratóriumok fontosságára, amelyeket rendeltetésük alapján két főcsoportra oszthatunk, ú. m. a nyersanyag (szakitó- és húzópróbák, keménységmérő stb.) és a kész szerszám vizsgálatára szolgáló berendezésekre. Utóbbira már optikai eljárásokat használnak, ha a modern gyártásnál megkívánt pontosságra törekszünk.

Kellő gondot kell fordítani a gyártás alatt szükséges precíziós mérőműszerekre, amelyek tekintélyes értékűknél fogva a gyártásnak nagy anyagi teherterhelést képeznek.

Fontos szerepet játszik a gyártásnál a mennyiség is, amely bizonyos gyártási folytonosságot biztosít és ami egyúttal az oly lényeges és fontos specializálódáshoz vezet („jót olcsón”), amelyet egy kis ország határain belül csekély szükséglet mellett nem igen lehet keresztülvinni. Csak a leghasználatosabb szerszámok egyikét: a menetfúrot vegyük. Itt a szükséges profilok elkészítése, az edzés és köszörülés nagy tudást és hozzáértést kíván, mert a legkisebb mulasztásnál előfordulhat, hogy az egész szerszám munka közben elcsavarodik.

A szerszámok készítésénél követendő eljárások fenti rövid ismertetéséből is látható, hogy milyen hatalmas felkészültség, tudás, gyakorlat, érzék kell a jó szerszám elkészítéséhez, amit a jelenlegi behozatali tilalom igen gyakran szem elől tévesztenek. A jó szerszám kiválasztásánál is nagy óvatossággal kell eljárni és amennyiben külföldi beszerzésre kerülne a sor, ami ma behozatali engedélyhez van kötve, akkor is csak megbízható, bevált és ismert márkára essen a választásunk.

A behozatali eljárás ma az, hogy e célra szolgáló kész őrleplet kell kitölteni és megfelelően felülbélyegezve a Külkereskedelmi Hivatalhoz benyújtani. Célserű ez alkalommal a behozatal szükségességét megfelelően indokolni főképpen akkor, ha beföldön is készíthetik a vámbanforgó szerszámot. Meg kell adni a számtételt is és erre szolgáljon a következő csoportosítás:

760 vámtétel: kalapács, üllő, kész kovásodó, csavarkules, fogó, köztűró,
762 vámtétel: reszelő és ráspoló,
764 vámtétel: fűrész, fűrészlap és gépkés,
765 vámtétel: maró, dözsár, csigafúró,
766 vámtétel: gyalúvas, véső, vágó, fúró és másutt nem említett szerszámok.

Az őrleplet súly- és értékrovatát is pontosan ki kell tölteni. Az engedélyezéskor a Külkereskedelmi Hivatal postai értesítést küld, amikor az engedélyt ki lehet váltani. Fontos az is, hogy az engedélyen a vámkezelő postahivatalt is megadjuk és elő kell jegyeznünk, hogy a vámolás csak a hivatalnál végezhető, tehát ide kell az okmányokat betérjeszteni.

Angol, francia és amerikai viszonylatban származási bizonyítvány is kell, amelyet a szállító cég az ottani kamaránál állít ki. E bizonyítványról egy másolatot kell házilag készíteni és kérni a vámoló hatóságot, hogy a másolatot megtartva, az eredetit küldjék vissza, mert ez a bizonyítvány az utalási igényléshez kell. Mint látható, sok minden kell ilyen vámoláshoz és amíg a szerszámokhoz hozzájuthatunk.

(B. A.)

DEICHSEL
BUDAPEST, VI.
VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 45/d. T. 112-302

SZI

D. J.

nem olva
nincs ros
lyázatra
is láthat
nagyaság
fus több
tani. A f

a énkog
ésre, söt
zeln, hog
szorosítá
eredeti j
a lekzöl
látul fog
magunk l
mi lepőd
sített ere
lításakor
kográfus
Vegye elő
két diagn
látul fog
tétnek
sem képz
is felesle
cserehess
bármelyik
az egyen
nem ütne
kor a lib
gal megk
nul hason

Egyéb
tása útj
írás” hiv
előttünk
gramm h
Meggyöz
tében má
kérdést
illető érte

Molná
Címiket
pontosan
datjuk, h
lyai a ta
galma és
ban határ
Legelősz
dapest, V
jelentkez
vid ismer
Szövetség
azok a n
malma ki
óra alatt
nak feldol
teljesítme
vel, nem

Endrő
rendelette
a 153.630/1
a követke
„A
vasárna
órág,
aug. 2
Amem
sárnap
munká
órát
lenül
nie ke
tők az
tisztán
is ide
tisztán
köznap
A ma
szabályoz
határozza,
jaira von
ja, hogy:

„E
köznap
munká
Szent
Ekkén
felelnek
órás mun
pontjából
számitana
nem mun

Ny
Ala
A

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

D. J. Sz. Pályázat előbírálata. Kartárs úr nem olvasta el jól és figyelmesen a „Jó molnárnak nincs rossz búzája” jellegű s hibásan leközlött pályázatra vonatkozó közleményeinket. Amint a lapból is látható, ezen pályamunka diagrammja két oldalas nagyságban került sokszorosításra, amit a cinkográfus több összerakható darabból tudott csak előállítani. A falpra szerelt klissé összeállításánál történt a cinkográfus tévedése, amelyet mi sem vettünk észre, sőt éppen úgy mint Ön, el sem tudtuk képzelni, hogy egy foto-cinkográfiai úton történő sokszorosításban hiba essék. Sőt amikor a pályázó az eredeti jellegje alatt kézzel-lábbal tiltakozott, hogy a leközlött diagramm hibásan lett sokszorosítva, mi magunk is komolytalannak tartottuk tiltakozását, s mi lepdőtünk meg legjobban a közjegyzőileg hitelesített eredeti rajz és a leközlött lenyomat összehasonlításakor a súlyos technikai hiba felett, amit a cinkográfus is elismert a kártérítés felajánlásával. Vegye elő kartárs úr a két lepdőt és a leközlött két diagramm összehasonlításánál saját maga is látni fogja, hogy még a foto-cinkográfiaiban is történhetnek ilyen „csodák.” Olyan esoda azonban még sem képzelhető el — s így ilyen ellen való tiltakozás is felesleges — hogy a pályázó az eredeti rajzot kicserélhesse vagy kijavíthassa, illetve, hogy lapunk bármelyik pályázó kedvéért is letérjen a tisztesség s az egyenlő elbánás elvéről. De ugyanakkor viszont nem íthetjük el a jóhiszemű pályázót jogaitól, amikor a hibát a mi cinkográfusunk követte el. Ezt joggal megkövetelné tőlünk kartárs úr is, ha ártatlanul hasonló helyzetbe kerülne.

Egyébként a leközlött két diagramm összehasonlítása útján főleg pedig a változatlan „műszaki leírás” hivatkozásából könnyen megállapítható az előttünk ma is ismeretlen pályázónak az eredeti diagramm helyes leközlésére vonatkozó jogos kívánsága. Meggyőződésünk, hogy kartárs úr a fentiek ismeretében már tárgyilagosan fogja tudni megítélni a kérdést és számíthatunk a helyesen leközlött pályázatot illető értékes előbírálataira.

Molnár Béla és János malomtulajdonosok. Címüket helyesbítettük s remélhetőleg most már pontosan fogják a szaklapot kapni. Kérdésükre tudatjuk, hogy Országos Malomszövetség alapszabályai a tagok tagsági díját a malom nagysága, forgalma és egyéni körülményei szerint többféle skálában határozzák meg. A skálák 30–300 P-ig terjednek. Legelőszérűbb az Országos Malomszövetségnél (Budapest, Vilmos császár út 45.) írásban felvétel végett jelentkező és a jelentkezés alkalmából a malom rövid ismertetését is közölni. A továbbiakat azután a Szövetség meg fogja írni. Az ipartestületnek csak azok a molnárok tartoznak tagjai lenni, akiknek malma kisipari jellegű, tehát darálással együtt 24 óra alatt 200 métermanóval kevesebb terményt tudnak feldolgozni. A 200 métermanóval és ennél nagyobb teljesítményű malmok már gyáripari jellegűek lévén, nem tartoznak az ipartestületbe belépni.

Endrődi Kereskedelmi Rt. A 48 órás munkahét rendellel kapcsolatban is hatályban van ez óráig a 153.630/1929 XI. K. M. sz. rendelet, melynek szövege a következő:

„A malmokban a munkának az év minden vasárnapján reggel hat órától hétfőn reggel hat óráig, továbbá Szent István napján hat órától aug. 21-én reggel hat óráig szünetelnie kell. Amennyiben Szent István napját közvetlenül vasárnap előzi meg vagy követi, a malmokban a munkának az első munkaszüneti nap reggel hat órájától a második munkaszüneti napot közvetlenül követő köznap reggel hat órájáig szünetelnie kell. A munkaszünet ideje alatt is végezhető azonban az üzleti helyiségek és berendezések tisztántartásához és helyreállításához, a javítást is ideértve, a szükséges munkák, tehát az olyan tisztántartási és helyreállítási munkák, amelyek köznapokon üzem közben nem fogatosíthatók.”

A malomipari 48 órás munkahét elrendelő és szabályozó 27.671/1937 Ip. M. sz. rendelet 1. §-a meghatározza, hogy a 48 órás munkahét a hét mely napjaira vonatkozik. Ezen § utolsó bekezdése kimondja, hogy:

„E szakasz alkalmazásának szempontjából köznap minden olyan nap, amely nem törvényes munkaszüneti nap, köznap tehát vasárnap és Szent István napja kivételével minden ünnep is.”

Ekként a hatályban levő törvényes rendeletek felelnek meg kérdésére, melyeknek értelmében a 48 órás munkahét rendelkezéseinek végrehajtása szempontjából csak a vasárnapok és Szent István napja számítanak munkaszünetnek. Egyéb pirosetűs ünnep nem munkaszüneti nap.

Hadabás Antal Árpádhalmi. Levelezőlapját megkaptuk, köszönjük figyelmzetését. Mindenesetre a közölteket előjegyzésbe vettük s az illetőt annak idején próbára tesszük. Előfizetése 1939 július 31-én jár le.

Zilah Lajos molnár, Ujkécske. Amit Ön nekünk ír, hogy egy gőzmalom már négy hónap óta 4%-ért darál, azért, hogy a versenytársait tönkretegyje, nem más, mint kifejezett árrombolás és tisztességtelen verseny. Ez ellen azonban a magyar törvények igenis nyújtanak védelmi lehetőséget. Azt tanácsoljuk, hogy Önök többiek ne kövessék ezt a rossz példát, hanem maradjanak meg a rendes és józan darálási díj mellett, ellenben indítsanak tisztességtelen verseny-pert az árromboló malom ellen. A pert a lakhelye szerint illetékes kereskedelmi és iparkamara választottbírósa előtt kell megindítani, még pedig ügyvéd segítségével. Alljanak össze Önök többiek és egyezzenek meg egy olyan ügyvéddel, aki már hasinló pert vezetett. Nagyon helyesen taná, ha az Országos Malomszövetség tb. ügyészéhez: dr. Sárlos Márton budapesti ügyvédhez fordulna tanácsért. (Címe: Budapest, V., Visegrádi uca 14). — A pert — amennyiben a dolog úgy van, amint írja — minden valószínűség szerint megnyerik s választottbírósa az árrombolót a tisztességtelen verseny folytatásától súlyos és esetenkénti bírság terhe alatt el fogja tiltani, a költségekben elmarasztalni és még kártérítés fizetésére is szorítani. Azonban gondoskodjék már jó előre arról, hogy kezében megfelelő bizonyítékok legyenek s hogy nevek felsorolásával pontos adatokat, valamint szavahihető tanukat is tudjon a bíróság rendelkezésére bocsátani.

Erdélyi Antal, Bodroghalász. Mindazok a molnári serelemek, melyeket levelében felemlít, a rendkívüli közgyűlés anyagát képezték és a közgyűlésen a legalaposabban le lettek tárgyalva, emlékiratba összefoglalva és rövidesen a kormányzat kezébe juttatva, mint azt a közgyűlésről írt és mai számunkban megjelenő tudósításunkból olvashatja.

Nádházi Sándor, Marcali. Előbírálatait köszönettel vettük és fel fogjuk használni, valamint a bírálbizottság elé terjeszteni. Kérjük, hogy a többi pályázatot is szíveskedjék figyelemmel kíséni. — Üdvözlét!

Gegner Ádám, Gara. Sem folyó hó 13-iki számunkban, sem az ezt megelőzőkben nem találtunk olyan cikket, melyet Ön levelében említ. Így nem tudjuk, hogy mire gondol és miről van szó, tehát csak akkor szólhatunk a dologhoz, ha közli velünk, voltaképpen hol olvasta a kérdéses cikket? És mi annak tartalma?

Bodor Ferenc, Majsajakabszállás. Az a kérdés, hogy pontosan mikor szerelte le a régi darálót s mikor adta be új iparengedély iránti kérelmét? Nem értjük, hogy ha már korábban benyújtotta, akkor miért csak e hó 15-én terjesztette fel a kérvényt az I. fokú iparhatóság. Ha Ön esetleg még a zártszámrendelet hatálybalépése előtt adta volna be a kérvényt és ezt valamilyen módon bizonyítani is tudja, akkor annak dacára, hogy csak e hóban terjesztették fel kérvényét, nyert ügye volna. Hogy korábbi iparigazolványa más község területére nem érvényes, megfelel a valóságnak. Ha a régi iparengedélye még esetleg érvényben volna, illetve iparát még nem szünetelteti több mint egy éve, akkor azt tanácsolnók, hogy állítsa vissza a darálót a régi helyére s csak akkor szerelje azt le, ha előzőleg megkapja a miniszter engedélyét annak más községben való felállítására. Ellenségeivel szemben leghelyesebb a bírósághoz fordulni. Ha a községben más daráló is van, akkor bizony nem valószínű, hogy a miniszter még egy újabb darálóra adjon ki engedélyt. Új címét előjegyeztük és a lapot arra fogjuk küldeni.

Műörlő- és darálóköveket

30 év óta a legjobb minőségben készít

Gabonahámozók bélése garanciával

Kossányi István
malomkögyára
BUDAPEST, V., VISEGRÁDI-U. 53. Telefon: 291-494.

FŐMOLNÁROK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGE KÖZLEMÉNYEI

Önképzőköri ülés Nyiregyházán. A Szabolcsi molnárok önképzőköré július első vasárnapján Nyiregyházán a Kajtor-féle vendéglőben 10 órai kezdettel összejövetelt tart. Előadó: Lehnhardt József és Ösödi József főmolnárok. Szakelőadás lesz a helyes rovatkolásról. Folytatásaként az előző ülésen megkezdett előadásnak. Ezenkívül fontos üzemi ügyek is megbeszélésre kerülnek, amelyre való tekintettel Lehnhardt kartársunk arra kéri a nem tagokat is, hogy saját érdekében minél számbalban jelenjenek meg az értekezleten.

Címváltozás. Szövetségünk irodájának címe f. hó elsején megváltozott. Új cím: Budapest, XIII., Reitter Ferenc uca 12/b, ahová mindenmü szövetségi levelezés stb. intézendő.

Azon tagjaink, akik katonai szolgálatot teljesítenek, vagy állás nélkül vannak és emiatt nem tudnak tagdíjfizetési kötelezettségüknek eleget tenni, jelentsék ezt be Szövetségünknek, Budapest, XIII., Reitter Ferenc uca 12/b és kérjenek halasztást.

Néhány jelyvény áll még tagjaink rendelkezésére 1 pengős árbán. Ezen összeg és 10 fillér postaköltség ellenében szövetségünk bérmentve küldi a jelyvényt a tagoknak.

Felkérjük az önképzőkörök igen tisztelt vezetőit, hogy az ülések helyét és idejét, valamint lehetőleg az előadó nevét és előadásának címét is szíveskedjenek a Szövetség irodájával (Budapest, XIII., Reitter Ferenc uca 12/b.) legelőbb két héttel előbb közölni, hogy kellő időben gondoskodás történhessék a szaklapban való közzététel iránt.

Felkérjük tagjainkat, hogy címváltozásaikat mindig késedelem nélkül közöljék a Szövetség irodájával (Budapest, XIII., Reitter Ferenc u. 12/), hogy értesítéseinket, közleményeinket megküldhessük nekik.

Több panasz érkezett Szövetségünkhez, hogy egyes vidéki malmok nem tartják be a kötelező munkaidőt, értesítjük tagjainkat, hogy ilyen panaszok ügyében csak akkor tehetünk lépéseket, ha panaszukban pontos adatokat közölnek és azt aláírják. Aláírás nélküli panaszt nem vehetünk figyelembe, mert a panaszban foglaltakért az aláíróknak kell vállalniok a felelősséget.

Dunaszerdahelyi értekezlet. Értesítjük felvidéki kartársainkat, hogy f. évi július hó 9-én, vasárnap fél 10 órai kezdettel Dunaszerdahelyen, a Kázmér István-féle vendéglő különteremben szövetségünk értekezletet tart. Ertekezletvezető: Kuczy Lajos dunaszerdahelyi főmolnár, választmányi tag. Tanult molnárokat érdeklő égető kérdésekről lesz szó. Jelen lesz a Szövetség ügyv. elnöke is. Minden gerinces molnárnak ott kell lenni!

A megszűnt Molnárok Lapja által leadott hirdetés.

Hivatalosan előírt malmi könyvek

ÁRJEGYZÉKE (csakis malmok részére):

- Vámfeljegyzési vagy Vámcserekönyvv**
Ára darabonként P 4.—
- Vámdarálási könyv**
Ára darabonként P 2.—
- Gabonaraklátkönyv**
Ára darabonként P 2.—
- Örleményraklátkönyv**
Ára darabonként P 2.—
- Örlési (malter-) könyv**
Ára darabonként P 2.—
- Pénztárkönyv**
BUDAPEST
PODMANICZKY-UTCA 31.

Nyiregyházi Termény- és Áruraktár r.-t. Nyiregyháza

Alapítási év: 1887. Szeszszabadraktár. Szesznagykereskedés.

A „FUTURA” R.-T. szabolcsvármegyei főbizományosa.

A Triesti Általános Biztosító Társulat főügynöksége.
Zsák- és ponyvakölcsonzés.
Fiókraktár: Rakamaz.
Girószámla a Magyar Nemzeti Banknál.
Postatakarékpénztári csekkszám 32453 szám.
Telefon: Iroda 627 és 688 szám. — Raktár 28 szám.

GABONA-, TERMÉNY- ÉS LISZTPIAC

Gabonakészárúüzlet:
(Az árak pesti paritásában.)

Tiszavidéki búza	19.6-20.30	I. rendű sörárpa	—
Felsőtiszai búza	19.45-20.15	II. rendű sörárpa	—
Féjérmeyei búza	19.60-20.30	I. r. tak. árpa	16.25-16.50
Dunántúli búza	19.55-20.25	II. r. tak. árpa	—
Pestvidéki rozs	13.10-13.40	I. rendű zab	23.50-23.75
Egyéb rozs	—	II. rendű zab	23.30-23.50
Tengeri	16.60-16.65		

Határidőüzlet:

Roszs júniusra	—	Tengeri augusztusra	16.84-17. —
Tengeri júliusra	16.63-16.70		

Érőtakaromány:

Árpakorpa	14.50	Malátacsíra	10.00
Gabonamoslék	15.00	Melasz	10.00
Búzakonkoly	12.50	Rozskonkoly	12.00
Cirokmag	12.50	Halliszt	45.00
Konkolydara	13.00	Borsókorpa	12.50
Lenmagpogácsa	15.50	Borsó takarmányliszt	14.50
Napraforgópogácsa	15.00	Malombükköny	14.50
Kokuszpogácsa	14.00		
Repepogácsa	12.00	Az árak budapesti paritásában értendők.	
Tókmagpogácsa	17.00		

Magvak és hüvelyesek:
(Az árak pesti paritásában.)

Köles fehér	22.00-25.00	Köles egyéb	20.00-21.00
Köles vörös	22.00-24.00	Repece	—

Allomásról:

Mák	120.00-125.00	Luc-mag nyers	—
Viktória borsó	—	Luc. ólom.	—
Expr. borsó	—	Lóheremag nyers	—
Lencse nagy	—	Lóh. ólomz.	—
Lencse kicsi	—	Tavaszi bükköny	—
Dunai szokv. bab	—	Szűzösbükköny	—
Déli szokv. bab	—	Csillagfürt	12.75-13.25
Felsőmagy.-o. bab	—		

Fontosabb határ- és hajóállomások árai:

Hajóbúza 80 kg-os ab hajóállomás	20.50-20.75
Exportbúza 80 kg-os	—
Hegyeshalom	20.75-20.85
Murakeresztúr	20.60-20.75
Gyékényes, határ trazit	20.60-20.75

Vagyonváltás búza ára:

A magyar királyi pénzügyminiszter a mezőgazdasági ingatlanok vagyonváltása fejében fizetendő búza árát 1939 június hónapra szóló érvénnyel métermázsánként 29 P (Húsz) pengőben állapította meg.

Lisztpiac:

Az üzlet kizárólag a prompt szállítással készített tételre szorított és tekintettel a kenyérfogyasztás csökkenésére, a sötétebb liszt-fajták erősen elhanyagoltak, ami az árjegyzőbizottság jegyzéseiben kifejezésre is jutott. Új liszttekkel a malmok még nincsenek piacon és nem valószínű, hogy a búzaárak lefixirozása előtt későbbi terminusra üzlet alakuljon ki.

Árak:

Búzakorpa	13.60-13.70	8-as takarmányliszt	15.50-16.00
-----------	-------------	---------------------	-------------

A Budapesti Lisztárjegyző Bizottság hivatalos árfolyamai:

(szokásos malomkondíciókkal, március-áprilisi szállításra)

Búza	35.75-38.00	5	31.25-32.50
0gg	31.00-37.00	6	27.00-29.50
0g	36.00-37.00	7	19.25-21.20
0F	36.00-37.00	RO	27.55-29.05
2gg	35.25-35.75	ROI	24.75-26.00
2g	35.25-35.75	RI	19.00-20.50
4	33.00-34.00	RII	17.25-18.50

Olajárak:

Napraforgóolaj paritás Budapest	73-79
Lenolaj	127-135

Budapesti Értéktőzsdé 1939 június 20-i zárlatából.

Gőzmalomok	Záró pénzárfolyam pengőben	legutóbbi mai
Békéscsabai-Borsod-Miskolci	—	7.00
Concordia	—	2.60
Első Budapesti	—	5.50
Hungária	—	15.50
Király	—	10.80

Falaszt-üzem

eladó, vagy bérbeadó

80-100 HP oleó energia szükséges hozzá. Megfelelő vevőkör és gyakorlati tapasztalat rendelkezésre áll. Ajánlatok „FALTSIZT” jeligére a kiadóba.

Samott-téglák

normál és ívalakban, valamint

samott-lisztek

kazánfalazáshoz, gázgenerátorhoz, kupoló kemencéhez

a legmagasabb tűzállóképességgel, raktárról azonnal kaphatók:

SZÜCS GÉZA, BUDAPEST,

V. UJPESTI RAKPART 8. SZ. Telefon: 118-172.

Hűtőberendezések és jéggyárak

létesítése a legjövődelmesebb melléküzeme a malmoknak.

KÉRJEN AJÁNLATOT:

WERTHEIM GÉPGYÁR

HŰTŐOSZTÁLYATÓL Budapest, VI., Lehel-utca 12. sz.

Raktárain áthelyezése folytán

Kedvező árak mellett eladásra kerülnek: gabonatisztítógépek, hámozógépek, hengerek, siksziták, Reform daratisztítógépek, porszűrők, felvonók, csigák, közlőművek stb.

KENDOFF ANTAL gépészmérnök, malomipari szakértő, Budapest, XIII., Lehel-utca 64. Telefon: 298-036.

Minden mezőgazdasági terményt, vetőmagot, olajmagvakat, olajpogácsát, lent, kendert, gyapjút vesz és elad a legelőnyösebb napi áron

NYIREGYHÁZI GABONAKERESKEDELMI R.-T.

Nyiregyháza, Zrinyi lóna-u. 7.

Telefon: 221.

Táviratcím: Nyirgabona

EREDETI SVÁJCI szitaselyem

Albert Wydler (Zürich) Márka

szavatol tartósságért és legnagyobb szítálóképességéért. Azonali szállítás friss gyári áruból.

SCHNEIDER, JAQUET & CIE A.-G. STRASSBURG

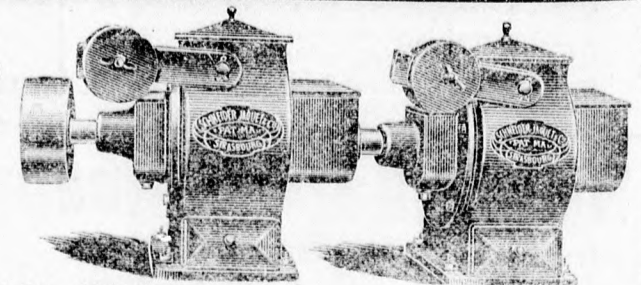
engedélye alapján Magyarországon gyártott

PAT Előnyei:

FELBONTÓGÉPEK

Vigyázzon a márkára!

A kiörítés 30-40%-kal emelkedik. Sütőképesebb és fehérebb lisztek. Megtakarítás lóerőben, szitafelületben és hengerhosszban. Egyszerű beépítés. Ára néhány hét alatt megtérül.

Képviselet: **KOZMA SÁNDOR, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 35. sz.**

MÁVAG barnaszéngenerátor

Üzembiztos, robbanásmentes.

Nagy megtakarítás a fa-, faszén-, Diesel- és gőzüzemmel szemben. Üzemben az ország minden részében.

MÁVAG

kőforgó-, turbina- és dugattyús szivattyúk, duplex gőzszivattyúk, víz- és gőzarmatúrák, tolózárok, csapok.

Ismertetés, mérnöki látogatás díjtalan.

Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete R. T.

Budapest, VIII., Muzeum-körút 18. Tel. 133-394.

Napraforgó-

és egyéb növényolajakat, továbbá állati zsiradékokat (faggyú, disznózsír) a legmagasabb napi áron veszi:

Hacker Testvérek

Budapest IX, Koppány-u. 11. Telefon: 138-105 és 136-935.

Sárospataki kovamalomkő

nyolc évtizede fogalomná vált a magyar molnárság körében.

Ilyet vegyen és várakezében nem fog csalatkozni.

Kapható minden méretben bármilyen őrlési és darálási célokra.

Arajánlatot küld:

SÁROSPATAKI KOVAMALOMKŐGYÁREGYLET SÁROSPATAK (ZEMPLENMEGYE)

vagy a vezérképviselet:

HOFER műszaki olaj és villamossági kft. Budapest, VII., Király-utca 55. sz.

SZEGŐ VILMOS

BŐR- és GÉPSZIJGYÁRA Pestszenterzsébet, Határ-út 61-66. sz.

Telefon: 147-503, 147-904.

Központi iroda és raktár:

Budapest, VI., Paulay Ede-utca 40. szám. Telefon: 121-090 és 121-095.

Géphajtósíjak

legelőnyösebb, legjobb minőségű ökörszínbőr crouponokból készítve, nedvesen nyújtva, tiszta gödöreszerzésű és chrom speciális hajtósíjak, varró- és kötősíjak stb. stb.

Minőségssíjak: „Sze-Vi”, „Rekord”, „Favorit”, „Globus”.